TRANSPORT ARBETAREN

Nummer 11 november 2022

Avtalsrörelsen har startat

Arbetsskador
Fler faller under mörka årstiden

Transport om hållningen mot SD

KULTUR
Hajpad tv-serie om försvunna människor i tankbil

Tid för facket

DETTA ÄR EN ANNONS.

Våga tanka nytt!

Era kunder kräver miljövänligare transportlösningar. Ställ om era dieselfordon, bara genom att byta bränsle. Med förnybart i tanken minskar ni era CO_2e-utsläpp med 70–90%*. Då går ni enkelt kundkraven tillmötes.

Våga tanka Neste MY Förnybar Diesel (HVO100). Fungerar i alla dieselfordon.

Här kan du tanka Neste MY

*Metodiken för att beräkna livscykelutsläpp och utsläppsminskningar följer EU:s direktiv om förnybar energi II (2018/2001/EU).

NESTE MY
Förnybar Diesel

TRANSPORT ARBETAREN

Svenska Transportarbetareförbundets tidning.

Box 714, 101 33 Stockholm.
Besöksadress:
Olof Palmes gata 29, 6 tr.
transportarbetaren.se

På omslaget:
Fatima Nilsson
Foto: Pernilla Ahlsén

ANNONSER
AdSales Group AB,
Joel Pehrsson
Tel: 073-590 25 32
E-post: joel@adsales.se

TRYCK
Bold Printing Mitt AB, Sundsvall 2022.
TS-kontrollerad upplaga: 54 700.
Nästa nummer utkommer den 24–25 november.

PRENUMERATION
200 kronor per år.
Adressändring meddelas till respektive avdelning. Icke medlemmar kan mejla info@transportarbetaren.se.

REDAKTION
E-post:
fornamn.efternamn@transportarbetaren.se
Telefon:
010-480 30 00

KRISTINA SJÖBERG
Chefredaktör och ansvarig utgivare
010-480 33 01

CHRISTINA AHLUND
Redigerare
010-480 33 05

PERNILLA AHLSÉN
Reporter
010-480 33 07

JOHN ANTONSSON
Reporter/redigerare
010-480 33 06

LILLY HALLBERG
Reporter
010-480 33 03

JUSTINA ÖSTER
Reporter
010-480 33 04

Innehåll Nr 11

4 **LEDARE** KRISTINA SJÖBERG

8 **ARBETSSKADOR**
Under vinterhalvåret ökar risken för arbetsskador.

11 **ARBETSSKADOR**
Branko Petrovic halkade när han skulle koppla en trailer. Han har brottats med Försäkringskassan och smärta sedan dess.

13 **ARBETSMILJÖ**
Skyddsombudsstopp för skolskjutsar i Trollhättan.

14 **KRÖNIKA** ALEXANDRA EINERSTAM

18 **AVTALSRÅD**
Avtalsrörelsen drar i gång.

19 **FOODORA STÄMT**
Arbetsdomstolen prövar vem som var arbetsgivare, Paysalary eller Foodora.

19 **KRÖNIKA** DAVID ERICSSON

20 **UPPHANDLINGAR**
Skandalbolagen vinner viktig servicetrafik. Förarna blir förlorare.

18 **8 FRÅGOR** LARS MIKAELSSON
Transports hållning mot SD står fast, säger förbundssekreteraren.

26 **MÖTET** ELIN ENGSTRÖM
Lastbilsförare med många strängar på sin lyra.

32 **FRÅGA FACKET**

34 **KULTUR**
Möt Peter Viitanen som spelar lastbilschauffören Erwin i SVT:s prisbelönta spänningsserie *Försvunna människor.*

36 **NOVEMBERKRYSSET**

37 **MÅNADENS QUIZ**

38 **MÅNADENS MEDLEM**
Efter 25 år på macken tog Fatima Nilsson chansen att engagera sig fackligt.

40 **MÅNADENS KLUBB**

43 **KRÖNIKA** TOMMY WREETH

Ledare

Arbetarna har halkat efter

Apropå vår artikel ”Så mycket mindre är din lön värd” i förra numret. Jag kan inte förstå varför avtalen förlängdes med sju månader under corona men att hyresförhandlingarna ändå gick bra att hålla. Med andra ord, lönerna gick inte upp men kostnaden för att hyra sin bostad ökade med de årliga hyresförhandlingarna som hölls, trots corona. Om det inte bidragit till gapet mellan vad du tjänar och vad du får för pengarna vet inte jag.

DESSUTOM FORTSÄTTER GAPET att öka mellan arbetare och tjänstemän. I LO:s lönerapport som publicerades i början av oktober ser man att tjänstemän 2021 tjänade 53 procent mer än arbetare. 53 procent. Mer. Medellönen för arbetare var 28 500 kronor och för tjänstemän 43 600 kronor. Och under pandemiåret 2020 tjänade näringslivets toppar lika mycket som 65 (!) arbetarlöner. Dessutom ökar nu också gapet mellan kvinnors och mäns löner.

Det finns med andra ord mycket att ta tag i nu när avtalsförhandlingarna drar igång. Transport har haft sina första två avtalsråd och i ett läge med hög inflation, krig och energikriser så ser det ut att bli tuffa förhandlingar som väntar. Läs mer på sidan 18.

KOLLEKTIVAVTAL HANDLAR OM mer än bara pengar i lönekuvertet. Det handlar också om goda arbetsvillkor. Att kunna jobba utan att skada sig. Tyvärr sker det ändå skador. Halkskadorna ökar nu på hösten visar vårt reportage ”Jobbets farliga halvår” på sidan 8. I det här numret träffar du också inte mindre än två olika skådespelare som båda kör lastbil. En på riktigt och en med enbart tillstånd att övningsköra. Läs mer på sidorna 26 och på 34.

HOPPAS DU UPPSKATTAR det vi skriver om i det här numret. Och du, har du tips på vad du vill läsa om så tveka inte att skicka det till redaktionen@transportarbetaren.se. ■

”I LO:s lönerapport som publicerades i början av oktober ser man att tjänstemän 2021 tjänade 53 procent mer än arbetare.

Kristina Sjöberg är chefredaktör på Transportarbetaren.

VI VILL VETA VAD DU TYCKER!

Mejla oss på redaktionen@transportarbetaren.se

Sagt på webben

Vi skrev om John Johansson som fått kämpa hårt för att nå drömjobbet.

”Det är fantastiskt av John som med hjälp och rätt stöd har hittat fram i livet till bra arbetsuppgifter som funkar för honom. Tack för denna artikel som med all sannolikhet kan hjälpa andra med knepiga situationer att det går att hitta rätt i livet och få en bra livskvalité.”
Viveka

Populärt på webben

... den senaste månaden:

1. Hur många sätt kan man vara anställd på?
2. Katarina Ewerlöf: ”Alla skådespelare vill läsa in ljudböcker”
3. Taxi Stockholm lämnar Taxiförbundet

Plus & minus

↑ Engagerade människor.

↓ Ökade lönegap.

30 Oktober 2022

VINTERTID

Söndagen den 30 oktober kl 03.00 är det dags att ställa tillbaka klockan en timme och byta till vintertid.

Pressgrannar

SD och Byggnads

Byggnads ska börja träffa riksdagsmän från Sverigedemokraterna. Men omsvängningen innebär inte att politiskt aktiva inom SD kan bli fackligt aktiva i Byggnads säger Matz Larsson, samhällspolitiskt ansvarig Byggnads till Byggnadsarbetaren.

Arbetsskor

Det blir ingen ny regel om att arbetsgivaren ska stå för arbetsskor som minskar risken för belastningsbesvär. Det har Arbetsmiljöverket kommit fram till efter att ha utrett saken skriver Hotellrevyn.

Flyttbilsbranchen

Flyttfirman körde med ett tons överlast och saknade tillstånd – men slapp ändå straff. Trots att många flyttlass rullar olagligt är det få som åker dit, skriver Hem & Hyra i sin granskning av flyttbilsbranschen.

”Det enda de kan göra är att sluta äta.”

TORBJÖRN JOHANSSON
LO:s avtalssekreterare till Arbetet om att LO-medlemmarna inte har några marginaler när inflationen väntas stiga ytterligare i början av nästa år.

Foto: Fredrik Sandin Carlson

läsarbilden

FOTO: MATTIAS HÖRNSTEN

MATTIAS HÖRNSTEN i Mölndal skickade in den här bilden. ”*Det bästa jag vet är att köra budbil för Ica och fara omkring på landet och leverera mat till alla kunder vi har. Här är en liten bild på hur det kan vara ibland*”, skriver han.

Ta en bild från jobbet du också, och mejla den till info@transportarbetaren.se. Skicka med din adress. Vi belönar publicerade bilder med en termosmugg från Transport.

Debatt

Våra arbetsvillkor är inte till salu!

FOTO: KRISTINA SJÖBERG

JOAKIM BORG
ombudsman Transport avdelning 19 Norra Mälardalen.

Vi i Transport kan inte acceptera att vår arbetsmiljö eller våra arbetsvillkor är den del som nedprioriteras i jakten på att gå med vinst. Detta är tyvärr en del av att lägsta pris har fått högsta prioritet i de flesta upphandlingar.

De offentliga upphandlingarna i Sverige berör oss alla och värdet av den offentliga upphandlingen uppskattas till cirka 800 miljarder kronor årligen. Hur varor och tjänster produceras och vilka krav vi ställer vid upphandling gör stor skillnad för anställda, miljön och samhället. Inom Transports områden är det till exempel branscher som taxi, bevakning, renhållning, godstransporter för att nämna några som påverkas.

DET FINNS VISSA principer i offentlig upphandling som måste följas.

I upphandlingsunderlagen återfinner man ofta en mindre text som binder entreprenören att ansvara för att alla krav på säkerhet, miljö, arbetsmiljö, arbets- och vilotider uppfylls.

”Upphandlare och anbudsgivare har möjlighet att motverka osund konkurrens i arbetslivet.”

Men hur kontrolleras detta?

Vilket ansvar tar den upphandlande enheten för att entreprenörer verkligen uppfyller dessa krav?

POLITIKER I KOMMUNER och regioner är ytterst ansvariga för upphandlingar när det gäller kommunernas och regionernas verksamheter. Upphandlare och anbudsgivare har möjlighet att motverka osund konkurrens i arbetslivet.

Genom att ställa krav på arbetsrättsliga villkor i enlighet med ett och samma gällande centrala kollektivavtal och genom att begära tydlig dokumentation på utbildning och kunskap kopplat till arbetsmiljö, så begränsas redan vid upphandlingens början, möjligheten för en leverantör att fuska i sin skyldighet gentemot anställda och även upphandlare.

Följande bör samtliga förtroendevalda politiker som står upp för den svenska modellen ha med vid diskussion gällande upphandling:

➜ Att upphandlingar med våra gemensamma skattemedel ska bidra till ordning och reda på svensk arbetsmarknad, att vi lever upp till åtagandena i de globala hållbarhetsmålen Agenda2030 samt till Parisavtalet.

➜ Att i upphandlingar med våra gemensamma skattemedel värna kvalitet för medborgarna och trygghet för löntagare.

➜ Att i upphandlingar med våra gemensamma skattemedel utmana idén om lägst pris. Det ska i anbudsförfaranden krävas arbetsrättsliga villkor i enlighet med nationella kollektivavtal. Villkoren syftar till att säkerställa att leverantören erbjuder skäliga arbetsvillkor till arbetstagarna vid utförandet av kontraktet. Villkoren ska gälla både i leverantörens egen verksamhet och hos de underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra kontraktet.

➜ Att i samband med att förfrågningsunderlag tas fram, bjuda in aktuella fackförbund för råd inom sitt kompetensområde.

➜ Att tillsyn sker i samarbete med aktuella fackförbund rutinmässigt och fortlöpande under tiden som upphandlingen gäller.

DET ÄR VÅR roll som fackliga att kräva detta för våra medlemmars bästa och det är upp till samtliga förtroendevalda politiker, som säger att de står upp för schysta villkor och den svenska modellen, att börja arbeta i denna viktiga fråga! ■

Delta i debatten!

genom att mejla ditt debattinlägg till **redaktionen@transportarbetaren.se**. Skicka med ditt namn, befattning och en bild på dig själv.

Bilden

FOTO: MAGNUS FALK

EN AV TRANSPORTS ÄLDSTA FANOR har skänkts till förbundskontoret från fackklubben vid Norrköpings Hamn. Fanan är handmålad och från 1890 – alltså 132 år gammal! På bilderna ser du fanan och Transports förbundsordförande Tommy Wreeth (till höger) tillsammans med hamnklubbens vice klubbordförande Joel Boiardt.

DETTA ÄR EN ANNONS.

VI GÖR DIN VIKTVISNING TRÅDLÖS

Vill du ha mer information?
Scanna QR-koden med din mobilkamera så kommer du till vår hemsida.

031-724 98 00 | sverige@tele-radio.com

DETTA ÄR EN ANNONS.

NYHET!
PANELER I 4-VÄGS SUPER-STRETCH

COMFORT STRETCH

INGA MELL ANHÄNDER!

– beställ dina arbetskläder direkt från Wexman Workwear

HÖSTPAKET
DU FÅR 17 PRODUKTER TOTALT!
Varje modell i valfri storlek
1 995:-

CERTIFIERADE VARSELKLÄDER FÖR ÅKERI, TRANSPORT, GRÄV & ANLÄGGNING.

KLASS 1 KLASS 2 KLASS 1

MIDJEBYXA VARSEL COMFORT STRETCH

3-PACK KALSONGER

MULTISCARF

ELASTIC ERGO

BÄLTE

KLASS 3

FULL-ZIP SWEATSHIRT

HEAVY COTTON CONTRAST TEE

KLASS 3

JACKA SOFTSHELL

HIGH-VIS PRO BY WEXMAN WORKWEAR

High-Vis Pro är vår kollektion med varselkläder. Här ligger tyngdpunkten på modern design, nya smarta funktioner och hög säkerhet. Plaggen är certifierade enligt EU-direktiv EN ISO 20471.

ALLROUND GRIP

3-PACK HANDSKAR

STRETCH BEANIE

MID CUT ALLROUND

3-PACK TEKNIKSTRUMPOR

HELA PAKETET PACKAS I EN PRAKTISK BAG

Angivna priser exkl. moms gäller tillsvidare, dock längst till och med 2022-11-30. Reservation för slutförsäljning samt eventuella tryckfel.

HÖGSTA TÄNKBARA KVALITÉ!

Samtliga produkter i detta erbjudande är av PREMIUM-kvalité. Innebär absolut högsta tänkbara krav på material, sömnad och funktioner. Knäfickor och armbågsförstärkningar av urstark Cordura, dragkedjor från YKK, mängder av sömnadsförstärkningar samt 2- & 3-nålsömmar på plaggens speciellt utsatta ställen är bara några exempel på detta kvalitetslöfte.

GARANTERAT LÄGST PRIS - HUR ÄR DET MÖJLIGT?

Vår affärsidé är unik i sin enkelhet. Allt från produktutveckling, design och tillverkning till lagerhållning och marknadsföring görs helt i vår egen regi. Försäljningen sker sedan direkt till dig som kund utan några som helst fördyrande mellanhänder.

En bättre affär helt enkelt!

LOGGAT & KLART!

Vårt huvudkontor och lager ligger i Tidaholm. Här finns också ett tryckeri och en brodyrateljé. Innebär att du kan få dina kläder loggade och klara med antingen direktbrodyr, screentryck eller transfertryck.

WEXMAN AB / TIDAHOLM

ORDER Tel 0502 188 90 | order@wexman.se | www.wexman.se

WEXMAN WORKWEAR /// TIDAHOLM SWEDEN /// QUALITY & IMAGE SINCE 1994

Farligaste årst iden på jobbet

Vi har gått in i det mörka halvåret. Och med mörker ökar risken för olyckor. Det visar Transportarbetarens genomgång av Arbetsmiljöverkets statistik. Mest ökar risken för arbetare som rör sig utomhus. Särskilt miljöarbetare och lastbilschaufförer.

Text **JOHN ANTONSSON** *Grafik* **CHRISTINA AHLUND**

OLYCKOR SOM LEDER TILL SJUKSKRIVNING I EN ELLER FLERA DAGAR

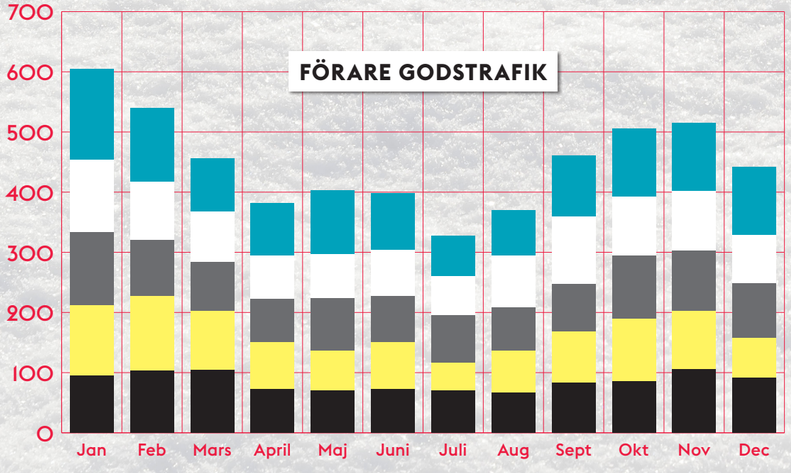
2017 2018 2019 2020 2021

Vi har gått igenom statistik från åren 2017–2021 i Arbetsmiljöverkets databas. De grupper vi har tittat närmare på utsätts för särskilt många arbetsplatsolyckor som leder till sjukfrånvaro i januari och februari.

De vanligaste olyckorna är fordonsolyckor och olika typer av fall. Antalet skiljer sig åt mellan yrkesgrupperna, kanske främst för att det är olika många sysselsatta.

Källa: Arbetsmiljöverkets statistikdatabas

Antal olycksfall

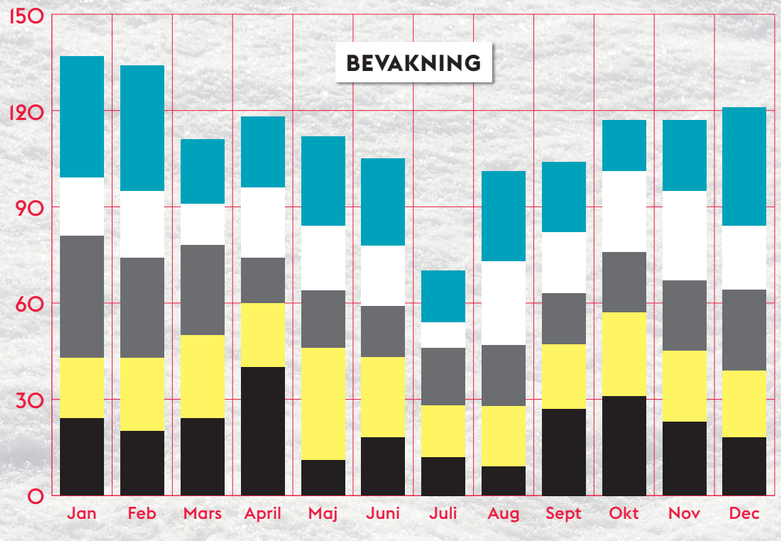

Godstransport

I Arbetsmiljöverkets statistik heter gruppen vägtransport godstrafik. Både tunga och lätta fordon som fraktar gods på vägen är inräknade.

Antal olycksfall

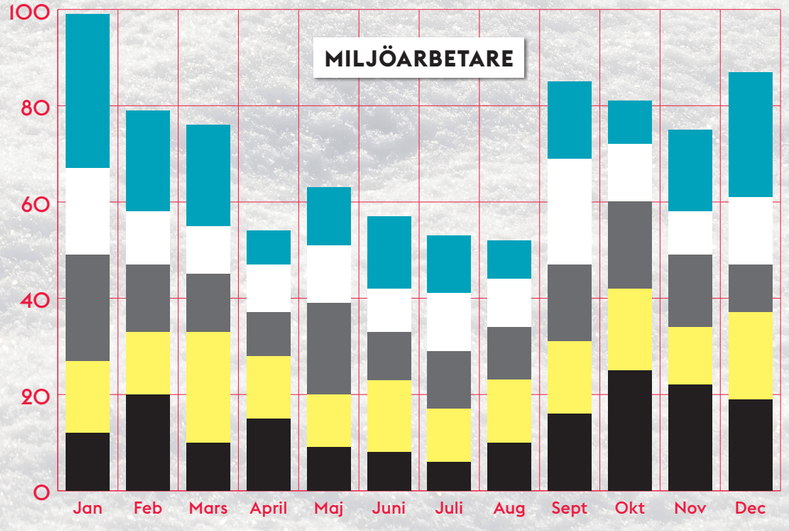

Bevakning

Gruppen heter säkerhetsverksamhet i statistiken. Olika typer av vakter och värdetransportörer räknas in här. Gruppen täcker också vissa yrken som nog inte är en del av LO-kollektivet.

Antal olycksfall

Miljöarbetare

Vi har räknat på grupperna insamling av farligt avfall och insamling av icke-farligt avfall. Grupperna samlar många men inte alla miljöarbetare.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Män och kvinnor drabbas olika

Sett över hela året är det olika typer av olyckor som leder till flest sjukskrivningar.

Tittar vi på **lastbilschaufförerna** är **fall av person** vanligaste skälet, året runt, för både män och kvinnor. **Fordonsolyckor** som leder till sjukskrivning är jämnt fördelade över året, medan fallolyckorna börjar komma på hösten – och värst är det i januari och februari.

För **bevakningspersonal** är **hot och våld** vanligaste skälet till sjukskrivning året om. Men också där ökar antalet sjukskrivningar på grund av **fall** under vintern.

För **miljöarbetare** skiljer sig typen av olycka beroende på kön. **Fall** är vanligaste skälet till sjukskrivning bland kvinnliga miljöarbetare, medan männen oftast drabbas av **skador vid fordon och maskiner**. Men under vintermånaderna är den värsta skadeboven **fallolyckor** också bland manliga miljöarbetare.

Den värsta riskökningen utsätts miljöarbetare för. De rör sig ofta in och ut ur lastbilen och är ute och jobbat tidigt innan plogbilar plogat och fastighetsskötare har saltat, sandat och skottat.

Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd (Tya) har specialgranskat halkriskerna för miljöarbetare och för dem råder det ingen tvekan om att kyla och mörker är en farlig kombination.

– Vi har kunnat se det över alla år. Det finns ett tydligt och oomtvistligt samband, säger Petter Lobrinker, projektledare på Tya.

HAN BERÄTTAR ATT halk- och fallolyckorna sker hela tiden och att de främst är årstidsbundna. Men allt beror inte på årstiderna.

– Det viktigaste är att se till att det finns en tydlig kommunikation med fastighetsägare. Man måste vara överens om när det är okej att tömma och ha med skyddsombud för att se om det är rimliga hämtställen eller om arbetet behöver stoppas tillfälligt när förhållandena är för dåliga, säger Lobrinker.

Vet ni på Tya vad som krävs för att minska riskerna?

– Att arbetsledning har en dialog med de anställda i god tid före säsongen. Och att rapportera risker i hela ledet. Oavsett om det rör sig om hämtställen för miljöarbetare eller leveransställen för distributionsförare ska man kommunicera och påpeka där det finns risker för fall och halka. Ofta har varje tur sina problemställen och de behöver åtgärdas.

Vilken roll har skyddsombuden i att se till att riskerna minskar?

– De är en stark katalysator i arbetsmiljöarbetet. De kan i god tid påminna om att nu kommer säsongen och nu lägger vi upp en plan tillsammans. De kan också påminna om olyckor som skett tidigare.

Vad kan man göra som enskild chaufför?

– Många chaufförer sätter prestige i att ha bra utrustning och jag tror att de är noggranna, medvetna och professionella. Men det finns också risk att det slår lite snett och att man blir övermodig. Man har kört i tio år och klarat sig. Men till slut kommer olyckan.

Finns det några tekniska hjälpmedel som hjälper?

– Nej, egentligen inte. Det handlar om att ha bra vinteranpassad utrustning av god kvalitet. Det finns inga genvägar när det gäller att köpa arbetsskor. De ska ha en mjukare gummiblandning och gärna med utfällbara broddar.

– Belysning runt bilen och hämtställen är också viktigt.

TRANSPORTS CENTRALA arbetsmiljöombudsman Martin Miljeteig är inte förvånad över statistiken.

– Vi har fått signaler om det tidigare, men nu har ni belagt det med fakta.

Eftersom det är belagt att riskerna ökar med mörker och halka anser Martin Miljeteig att väghållare, fastighetsägare och arbetsgivare måste ta ett gemensamt ansvar och se till att halkbekämpningen sköts bättre.

– Och om våra medlemmar är de som halkbekämpar ska de ha rätt förutsättningar för att minska olyckorna.

DEN SENASTE TIDEN har Martin Miljeteig varit i kontakt med medlemmar som har berättat att de upplever press från arbetsgivare att utföra sina arbetsuppgifter trots svår halka eller snöoväder.

– Vi är ett land i Norden och är till viss del vana vid snö och kyla men arbetsgivarna tar inte höjd för det i sin planering. Jag har fått signaler om att det finns arbetsgivare som skickar ut anställda i svårt väglag och hotar med skriftliga varningar om förarna inte vill ge sig ut på livsfarliga vägar.

– Förarna har också själva ett strikt ansvar att inte köra när väglaget är farligt och myndigheterna avråder oss att ge oss ut på vägarna. I värsta fall kan man skada godset, fordonet och sig själv, säger Martin Miljeteig. ■

FOTO: TYA

Petter Lobrinker är projektledare på Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd, Tya.

REHABILITERINGSKEDJAN

Arbetsförmågan bedöms vid flera steg i sjukskrivningen.

➔ De 90 första dagarna får du sjukpenning om du inte kan utföra ditt eller ett tillfällig annat arbete hos din arbetsgivare.

➔ Efter 90 dagar har du rätt till sjukpenning om det inte går att utföra något arbete hos arbetsgivaren.

➔ Efter 180 dagar har du bara rätt till sjukpenning om det inte finns något arbete du kan utföra på hela arbetsmarknaden.

Här finns ett antal undantag. Bland annat om du tros kunna komma tillbaka till ditt jobb innan dag 550, om du får rehabilitering efter en olycka, eller om du är 62 år eller äldre.

Källa: Försäkringskassan.

Branko Petrovic är lastbilschaufför. Men efter att ha blivit skadad två gånger på jobbet är han fast i lägenheten större delen av dygnet.

”Det här är inte ett liv – det är inte ens att överleva”

Branko Petrovic halkade när han skulle koppla en trailer 2018. Sedan dess har han brottats både med smärta och Försäkringskassan. Han vet inte om han får mer sjukpenning efter den sista oktober.

Text och foto **John Antonsson**

– Jag kan troligen inte bli bättre. Kanske får jag aldrig köra mina lastbilar igen. Men jag vill inte acceptera det. Samtidigt måste jag slåss mot spöken. För mig är Försäkringskassan ett spöke, säger Branko Petrovic.

Branko Petrovic är lastbilschaufför sedan år 2000. Han älskade vägen. Men en kall dag 2018 förstördes allt. Det hade bildats is på marken. Branko skulle koppla på en trailer och tappade fästet i marken. Han föll bakåt och slog huvudet i en container och skadade ryggen.

HAN BLEV SJUKSKRIVEN och beviljades livränta (se faktaruta). Branko Petrovic opererades året därpå och efter det var han snart i gång och jobbade igen.

Han slutade sitt tidigare jobb och började köra kylvaror till Ica-butiker i stället.

En höstdag 2020 skulle han lossa en pall i Varberg. Det hade bildats kondens på marken och han halkade till ännu en gång. Den här gången fick han en vridning i ryggen.

Sjukskriven igen. Men han beviljades inte livränta, då bedömningen från vårdcentralen var att han skulle kunna börja jobba om ett halvår.

HAN BÖRJADE JOBBA igen hösten 2021, på 25 procent.

– De tvingade mig att börja jobba. Jag kände att det var för tidigt, säger Branko.

Det gick dåligt. Kroppen tog stryk och hans fru Silvija kunde se hur han bröts ner. Inom några månader blev han sjukskriven på heltid igen. Sedan dess har det bara blivit värre.

– Jag har förlorat mer än 50 procent av min inkomst eftersom jag varken får livränta eller ett beslut om att jag har skadat mig på jobbet. Det jag har är inte en sjukdom. Mitt och min familjs liv har förstörts på grund av en skada på jobbet.

BRANKO BESKRIVER EN tillvaro där han inte kan koncentrera sig på rehabilitering. Det finns två skäl till det, enligt honom.

Det första är att Försäkringskassan inte vill ersätta eller erkänna en arbetsskada och ge honom livränta. Den ekonomiska förlusten har varit stor och sätter en onödig press på familjen.

”Jag har förlorat mer än 50 procent av min inkomst eftersom jag varken får livränta eller ett beslut om att jag har skadat mig på jobbet.”

Livränta

➔ Är ersättning för förlorad arbetsinkomst vid arbetsskada.

➔ För att få livränta måste läkaren bedöma att arbetsskadan leder till sjukskrivning i ett år eller mer.

➔ En person som inte kunnat jobba på mer än ett år men fått läkarintyg för ett halvår i taget får inte livränta.

➔ För att få livränta ska du ha minskad inkomst på grund av arbetsskadan.

Det kan vara på grund av sjukfrånvaro eller att du behöver omskola dig på grund av skadan.

➔ Livräntan är inte nödvändigtvis baserad på den inkomst du har haft. Den kan också grundas i ett förmodat annat arbete.

Källa: Försäkringskassan

Branco Petrovic sitter i köket tillsammans med sin gamla jobbarkompis Pantelija Konculic.

”Det här är inte ett liv. Det är inte ens att överleva. Vet du hur det är att berätta för din sexåriga dotter att du inte kan lära henne cykla?”

– Min fru går till jobbet klockan fem på morgonen för att städa. Sedan kommer hon hem och måste jobba resten av dagen med att hjälpa mig. Ibland har jag så ont i kroppen att hon måste hjälpa mig att gå på toaletten och duscha. Förstår du hur det känns?

Det andra skälet är en ständig oro att inte längre få några pengar alls. I somras fick han veta att hans sjukskrivning passerat 550 dagar och att Försäkringskassan nog inte skulle bevilja sjukpenning för den ansökta perioden, som varar fram till och med slutet av oktober. Till slut fick han ett ja. Men nu vet han inte vad som händer i framtiden.

– De frågar mig om min rehabiliteringsplan. Var jag ser mig själv om 20 år. Allt jag kan tänka på är den 25 november. Får jag några pengar då?

NÄR TRANSPORTARBETAREN besöker honom i hans lägenhet i Helsingborg sitter hans gamla jobbarkompis Pantelija ”Panta” Konculic med. Pantelija har stöttat honom under stora delar av sjukskrivningen och skjutsat honom till kliniker och sjukhus i olika delar av Skåne.

Samma morgon har Branko talat i telefon med Försäkringskassan och några dagar innan hade han ett möte med bland annat Arbetsförmedlingen. Enligt honom bedömer Arbetsförmedlingen att hans arbetsförmåga är för låg för att söka jobb.

– Försäkringskassan vill att jag ska säga upp mig från jobbet och söka andra jobb.

Smärtan är svår och ihållande. Den gör det svårt att sova och utföra vanliga vardagssysslor.

Men vem ska anställa mig? Jag skulle inte göra det.

EFTERSOM BRANKO BÖRJADE jobba direkt när han kom till Sverige har han aldrig lärt sig språket. Han kan viss chaufförssvenska och förstår vad som behövs för jobbet. Ett annat problem är att han går på smärtstillande. Oxycodone är en narkotikaklassad medicin.

– Jag måste ta den, för att överleva. Jag kan sova ungefär två till tre timmar per natt. men Oxycodone har förstört mig som person. Det är en drog som är värre än heroin.

Han har en plastkrage för att fixera nacken. I varje rörelse grimaserar han och rör sig försiktigt för att inte smärtan ska ta över. Dottern sitter i rummet bredvid. Det tar honom tio minuter att ge henne ett glas vatten när hon ropat på honom.

– Det här är inte ett liv. Det är inte ens att överleva. Vet du hur det är att berätta för din sexåriga dotter att du inte kan lära henne cykla?

BRANKO BESKRIVER LIVET som ett fängelse.

– När du tar en fågel och sätter den i en bur inomhus sjunger den inte samma sånger.

Är det så du mår?

– Jag var en fågel som flög över hela Europa. jag har kört från Norge till Portugal, Spanien till Grekland. Jag är förare sedan år 2000. Nu är jag vad? Ingenting. Jag är inte ens en person, för Försäkringskassan behandlar mig inte som en.

TRANSPORTARBETAREN HAR VARIT i kontakt med fackets avdelning i Helsingborg. De är medvetna om Brankos fall och berättar att han är en av många medlemmar som har problem med Försäkringskassan. De kan inte hjälpa honom när det gäller den press han upplever från Försäkringskassan, men om han får ett slutgiltigt nej kommer de att hjälpa honom att överklaga. ■

DETTA ÄR EN ANNONS.

Transport stoppade skolskjuts i Trollhättan

Arbetsmiljö. Efter upprepade fall av skadegörelse med knivar, stök och hot stängde Transports skyddsombud skolskjutsar i Trollhättan med ett skyddsombudsstopp. Några dagar senare införde kommunen åtgärder som fick facket att häva stoppet.

Text **John Antonsson**

Det är två särskilda turer som stoppades av Transports regionala skyddsombud Marko Juvonen. Arbetsgivaren Sparlunds buss var överens med skyddsombudet om skyddsombudsstoppet.

BAKGRUNDEN TILL STOPPET är enligt Marko Juvonen att tre bussar fått bälten sönderskurna och säten vandaliserade. Förarnas slutsats var att vissa elever bar kniv på bussen och det uppfattades som en säkerhetsrisk. Dessutom ska det ha förekommit stök och våld på bussarna som drabbade både elever och förare. Polis har även vid ett tillfälle fått tillkallas till bussarna efter bråk.

ETT FÅTAL DAGAR efter stoppet valde kommunen att kontakta två andra bolag för att köra eleverna, med hänvisning till skolplikten. Transport planerade därefter ytterligare skyddsombudsstopp hos de nya entreprenörerna.

Men det behövdes inte. Under måndagen den 17 oktober träffades Transports skyddsombud, representant från arbetsgivaren Sparlunds buss och Trollhättans kommun. Vid ett möte kom parterna överens om ett åtgärdspaket som ska minska stöket på bussarna. En av åtgärderna är att fler bussvärdar ska sitta med på resorna. ■

FOTO: JAN LINDKVIST

TMA-fordon (truck mounted attentator) är ett skydd som vanligen används vid vägarbeten, men också vid bärgningar och olyckor. Bilden är en arkivbild.

Fängelse för TMA-förares död

Dom. Den lastbilschaufför som i maj orsakade dödsolyckan på E4:an utanför Norrköping har dömts till tre års fängelse. En TMA-förare avled efter att ha blivit påkörd och en privatbilist skadades svårt i kollisionen.

Text **Lilly Hallberg**

Lastbilschauffören dömdes mot sitt nekande för vållande till annans död, vårdslöshet i trafik och vållande till kroppsskada. I samtliga fall rör det sig om grovt brott.

Domen i Norrköpings tingsrätt föll fyra månader efter olyckan utanför staden.

OLYCKAN SKEDDE PÅ kvällen den 30 maj. En TMA-förare arbetade då med att säkra motorvägen efter att en privatbilist tappat last från sitt släp. Lastbilen körde rakt in i skyddsfordonet, som sköts över 30 meter framåt efter kollisionen.

Vid krocken skadades även den bilist som TMA-föraren assisterade, och mannen ådrog sig svåra skallskador i olyckan.

LASTBILSCHAUFFÖREN, en man i 50-årsåldern, har i rätten uppgett att han inte minns vad som hände minuterna före kollisionen. Olycksdagen hade han börjat sitt arbetspass före halv fem på morgonen och endast haft två timmars vila före olyckan, som SOS fick larm om 19.43 på kvällen. Att under sådana omständigheter köra ett fordon på 36 ton i nära 90 kilometer i timmen bedömer rätten vara ”ett medvetet risktagande”.

Förutom fängelsestraff har tingsrätten också utdömt omfattande skadestånd, sammanlagt på närmare 400 000 kronor. Den större delen till anhöriga till kvinnan som omkom, men även till den svårt skadade man som hon hjälpte på motorvägen. ■

SVERIGES STÖRSTA HUNDRALAPP!

Enligt Risk & Försäkrings årliga jämförelse (aug 2022) av 13 pensionsbolag har vi på Folksam LO Pension varit bäst i Sverige på att få våra kunders fondsparande att växa. En sparad hundralapp 2009 har vuxit till imponerande 330 kronor 2021, jämfört med 250 kronor i genomsnitt. Så ska det se ut!

VÄLJ FOLKSAM LO PENSION PÅ FORA.SE!

FOLKSAM • LO PENSION

FOTO: KAMILLA KVARNTORP

Alexandra Einerstam

Min mammas mat

När jag var barn bodde jag och min tyska mamma i en liten by där alla, utom mamma, var ”inrikes födda”. Vi var annorlunda. Mamma bakade tyskt surdegsbröd och vanliga pålägg på smörgåsen var smör, Teewurst och skinka från Schwarzwald. De kvällar hon inte jobbade åt vi Abendbrot. I grannhuset bakade Birgit tekakor som serverades med Lätt & Lagom och hushållsost.

> ”Jag trodde att min mamma skulle bli minst 100 år gammal. Jag trodde det fanns tid, tid att stå bredvid henne vid spisen och skriva ner hur hon gjorde mina favoriträtter.

FÖR FYRA ÅR sedan dog min mamma och jag minns framför allt mamma genom hennes mat: Dampfnudeln, surkål, oxrullader, Schweinebraten, torsk i pepparrotssås, köttbullar med hemlagat potatismos, Butterkuchen, rotmos med fläsklägg, kålpudding, äppelpannkakor, raggmunk (som på tyska heter Kartoffelpuffer), grytor och soppor av allehanda slag... ja, listan kan göras lång, men det tråkiga är att endast två recept finns bevarade för eftervärlden.

MAMMA VAR FANTASTISK på att laga mat. Hon använde inga decilitermått, inga matskedar, inga teskedar och inga kryddmått. Hon lagade mat på känsla. Maträtterna var en salig blandning av framför allt tysk och svensk husman men plötsligt kunde hon servera franska grodlår, som jag vägrade äta trots att hon bedyrade att de smakade som kycklinglår.

Ibland försöker jag återskapa hennes mat. Jag lyckades ganska bra med Butterkuchen härom sistone, men betydligt sämre gick det när jag försökte mig på hennes mustiga köttsoppa. Sist min svärmor hälsade på, lagade hon en kålpudding som nästan smakade som min mammas och jag blev tårögd av glädje.

JAG TRODDE ATT min mamma skulle bli minst 100 år gammal. Jag trodde det fanns tid, tid att stå bredvid henne vid spisen och skriva ner hur hon gjorde mina favoriträtter. Därför har jag en uppmaning till alla som läser denna text: Om er mamma, pappa, moster, faster, far- eller morföräldrar är i livet – be dem skriva ner recept. Eller ännu bättre – stå bredvid spisen när de lagar era favoriträtter. Det måste ske snarast, eljest är det för sent. ■

Alexandra Einerstam är väktare och skribent.

Inhyrdas lön prövas i AD

Avtal. Transport har stämt bemanningsföretagen Adecco och Tranpenad till Arbetsdomstolen. De anser att lönerna räknas fel. En vinnande dom kan höja bemanningsanställdas timlön.

Text **John Antonsson**

Bemanningsanställda som jobbar på arbetsplatser med kollektivavtal får lön enligt något som kallas för genomsnittligt förtjänstläge. Det är ett sätt att räkna ut vad anställda på arbetsplatsen tjänar och syftet är att lönerna ska vara kostnadsneutrala.

Men i princip alla har räknat fel, enligt Mats H Andersson, Transports ansvariga för bemanningsavtalet.

FACKET RESONERAR SÅ här: När företagen räknar ut timlönen delar de månadslönen med 174. Problemet är bara att Transportavtalet, som det här fallet gäller, inte har 174 timmars arbetsmånad. Månadslönen är densamma oavsett helgdagar. Därför har Transportavtalet en genomsnittlig arbetstid per månad på 165,6.

– Det gör att bemanningsanställda inte får den faktiska timlönen som tillsvidareanställda på kundföretaget har, säger Mats H Andersson.

TILL STÖD FÖR sin argumentation använder Mats H Andersson en överenskommelse med arbetsgivarna från 1977. Där står det att parterna går från 40 timmars arbetsvecka till ett genomsnitt på 38,25 när helgdagarna räknats bort.

Många bemanningsanställda jobbar på samma arbetsplats under lång tid. Ibland i flera år.

Enligt Mats H Anderssons beräkningar kan bemanningsanställda på kundföretag med 28 000 i genomsnittlig lön få ungefär 12 000 kr lägre årslön än de borde.

Tillsvidareanställda inom bemanning har redan rätt till helglön. Men det är då ”enbart” garantilönen. Som är betydligt lägre än timlönen hos kund.

– Ända sedan jag började jobba med bemanningsavtalet har jag undrat hur de kan tycka att det är lönsamt att använda bemanningsföretag i flera år. Det här kan vara en del av förklaringen. Om vi vinner så uppnår vi andemeningen i avtalet, att lönekostnaden ska vara neutral när bemanningsföretag hyrs in, säger Mats H Andersson.

Stämningen i Arbetsdomstolen är ett så kallat fastställelseyrkande. Transport har inte krävt ett skadestånd, men vill att domstolen reder ut vad som gäller och hur avtalet ska tolkas.

HUVUDFÖRHANDLING i Arbetsdomstolen planeras till våren 2023. ■

Bemanningsavtalet

Bemanningsavtalet är ett avtal mellan LO, alla LO-förbund och Almega Kompetensföretagen.

I avtalet är det fastställt att anställda på uppdrag ska få lön enligt genomsnittligt förtjänstläge på arbetsplatsen.

I Bemanningsavtalet är det enbart tillåtet att tillsvidareanställa. Vissa undantag finns för studenter och pensionärer.

FOTO: JOHN ANTONSSON

DETTA ÄR EN ANNONS.

Ska du vara föräldraledig?
Lugn, det är avtalat.

Du som jobbar på ett privat företag med kollektivavtal har pension och försäkring via jobbet. Det ger dig både ett tryggare arbetsliv och ett tryggare liv som pensionär. Hos oss hittar du allt du behöver veta.

avtalat.se

Avtalat
PENSION OCH FÖRSÄKRING VIA JOBBET

Early Bird och Dooris slås ihop

E-handel. Early Bird och Dooris. Två bolag som levererar paket med tidningsbud ska bli ett. Bolagen ska slås ihop och kommer att gå under varumärket Early Bird. Fackliga förhandlingar enligt medbestämmandelagen har inletts.
Sedan tidigare har Early Bird börjat leverera paket också kvällstid. För att möta efterfrågan. Än så länge löses det med mer- eller övertid för befintliga tidningsbud.
Avtalet är öppet för att tidningsbud jobbar extra kvällstid. Men det är helt frivilligt, meddelar Transports centrala ombudsman Magnus Thelander.

– Jag uppmanar avdelningar och klubbar att föra en dialog med företagen och medlemmarna. Många tidningsbud kombinerar jobbet med en annan anställning och ska inte känna sig tvingade att göra kvällsleveranser utanför schemat, det är helt frivilligt, säger han. ■

RÄTTELSE

Skyddsombudens dag var *den 26 oktober*, inte den 27 oktober som vi felaktigt skrev på sidan 14 i förra numret.

Sparkat tidningsbud fall för domstol

Arbetsrätt. Ett tidningsbud avskedades av sin arbetsgivare när han enligt egen uppguft insjuknat allvarligt under en resa till Nigeria. Arbetsgivaren tror inte på hans historia och accepterar inte hans läkarintyg. Facket höll inte med och tog fallet till Arbetsdomstolen.

Det finns ett antal händelser som gör fallet osäkert. Arbetsgivarsidan har spårat adressen på läkarintyget till ett privat bostadshus. Tidningsbudets försvar är att han fick sin behandling hemma hos läkaren då det var fullt på sjukhuset.

Dom förväntas i november. ■

0

så många gånger nämns fack, åkeri, skyddsombud, väktare, ordningsvakt och vägunderhåll i Tydöavtalet som tecknats av M+KD+L-regeringen och Sverigedemokraterna.

FOTO: SARANDA SADIKU

Ellinor Ohlsson är taxiförare och delägare på Varbergs taxi.

Ellinor vill se fler kvinnliga förebilder

Taxi. Av alla taxiförare i Sverige är knappt 10 procent kvinnor. För att möta den stora förarbristen måste branschen rekrytera fler kvinnor.

– Det är jättebra, det behöver bli mer jämställt, säger Ellinor Ohlsson som är taxichaufför och kör för Varbergs taxi.

Text **Pernilla Ahlsén**

– Att köra taxi är bland det roligaste jag har gjort. Ingen dag är den andra lik. Jag kommer ut på ställen jag aldrig annars skulle ha sett och träffar så mycket intressanta människor. Av alla jag kör är 99,9 procent helt underbara, säger hon.

MEN SOM KVINNA är Ellinor Ohlsson i klar minoritet på jobbet. När hon började var de bara fyra kvinnliga chaufförer på företaget. I dag är de tio.

– Det går framåt. Men det är fortfarande för lite, säger hon.

Vad beror det på, tror du?

– Jag tror att det har med fördomar att göra. Många tror nog att en taxichaufför bara kör fulla människor på fredag och lördag natt. Men det är ju en väldigt liten del av vad vi gör.

Har du haft någon dålig erfarenhet i tjänsten på grund av att du är kvinna?

– Nej, aldrig. Många tror att jag som tjej ska ha mer problem. Men det ser inte jag. Det är klart att vi får in fulla människor som stöter på en. Men några av mina manliga kollegor tycker att det är värst att köra äldre kvinnor av samma anledning.

Finns det fördelar med att vara kvinna i taxibranschen?

– Ja, många kvinnliga kunder uppskattar det och känner sig tryggare då. Men helst ska det ju inte spela någon roll om det är en man eller kvinna som kör. Vi ska behandla alla lika.

SEDAN NÅGRA ÅR tillbaka är Ellinor delägare i Varbergs taxi, och alltså även delaktig i rekryteringen av nya chaufförer.

Hur gör ni för att rekrytera fler kvinnor?

– Vi pratar med våra kunder när vi kör och försöker rekrytera på det hållet. Flera av mina kvinnliga kollegor började för några år sedan när sjukskrivna och långtidsarbetslösa erbjöds hjälp av arbetsförmedlingen att ta taxikort. Det vore bra om fler fick den möjligheten.

Men, tillägger Ellinor, för att komma till rätta med den sneda könsfördelningen måste vi ändra samhällets syn på manliga och kvinnliga jobb.

– När folk tänker på en taxichaufför så tänker de på en man. Det räcker att kolla på film. När det kommer en taxi är det alltid en man som kör, säger Ellinor och fortsätter:

– Det behövs fler kvinnliga förebilder. Det här att vi pratar om det tror jag är jättebra.

Vad vill du säga till kvinnor som tvekar att börja köra taxi?

– Våga testa! Gillar du att köra bil och träffa människor så är det här det perfekta jobbet. ■

”När folk tänker på en taxichaufför så tänker de på en man. Det räcker att kolla på film. När det kommer en taxi är det alltid en man som kör.”

Ellinor Ohlsson, taxiförare.

Första kvinnokonferensen i hamn

Facket. Hamnen är fortfarande en mansdominerad arbetsplats, men de kvinnliga hamnarbetarna blir allt fler. I början av oktober bjöd Transport in dem till en två dagars nätverksträff i Trelleborg.

Text **Pernilla Ahlsén**

– Det har inte funnits något forum för oss tjejer, så nu tyckte vi att det var dags att bilda ett kvinnligt nätverk där vi kan dela erfarenheter och diskutera vad vi kan göra för att underlätta för kvinnor som jobbar i hamnen. Det kan behövas ett bollplank så att man inte står där ensam, säger Anita Johnsson, som arbetar i Varbergs hamn och är aktiv i avdelning 2 Hamn – Syd- och Västsverige.

EN DEL AV de medverkande trivs jättebra på jobbet och var med för att de ville träffa andra som jobbar i hamn, medan andra har riktiga problem, just för att de är kvinnor, och blir hånade för sådant som att de har för liten storlek på arbetskläderna.

– Det är väldigt olika i de olika hamnarna när det gäller hur tjejer bemöts. Så vi diskuterade alltifrån att det inte finns skor i rätt storlek, till trakasserier och mycket annat däremellan, säger Anita Johnsson.

FOTO: JÖRGEN WARJA

Hamnarbetare från Gävle i norr till Ystad i söder deltog på nätverksträffen.

EMMA BRODIN FRÅN avdelning 9 i Örebro var också med och berättade om hur de gick tillväga när de bildade ett nätverk för kvinnor i Transport.

JANE JEFFREY, FRÅN Unite i Storbritannien kom också, hon berättade om strejken i England och hur det är att vara tjej i engelska hamnar.

– Träffen blev en succé. Vi bestämde oss för hur vi ska arbeta vidare och försöka att få med oss fler kvinnor. Det hade varit jättehäftigt att ha en kvinnokonferens med hela Transport, säger Anita Johnsson. ■

DETTA ÄR EN ANNONS.

Torr luft i kyllagret!

- Minskad kondens och isbildning
- Undvik halkolyckor
- Sänkt energiförbrukning hos kylaggregaten
- Enkel installation
- Låg anslutningseffekt

Vill du veta mer?

info@airwatergreen.com
Logistik & Transport 8-9/11

AIRWATERGREEN
Air Technology Sweden

5 tycker till

Vad vill du uppnå med det nya avtalet?

Lena Frank, taxitelefonistavtalet:
– Just nu är det lönerna som är viktigast eftersom inflationen är så hög. Det och att det ska finnas fler steg i lönetrappan.

Reber Omar, åkeriavtalet:
– Bättre arbetsförmåner. Det finns dåliga förhållanden ute på arbetsplatserna. Jag ser många kamrater som skadas och eller blir sjukskrivna. Det är sorgligt. Men lönerna... Det måste gå att klara vardagen.

Ulf Sundqvist, bilvårdsavtalet:
– Reallöneökningar. Tarifferna, ligger man i högsta finns ingen utveckling. Och så behovsanställningarna, som det är nu kan de fortsätta i all evighet utan att erbjudas tillsvidareanställning. Det måste ändras.

Martin Johansson, hamn- och stuveriavtalet:
– I dagsläget när man frågar medlemmarna är det pengar, pengar, pengar. Vissa ska få elräkningar på 15 000 kronor och räntekostnader på 8 000-10 000.

Linda Lööw, terminalavtalet:
– Jag kommer från början från IF Metall och har med mig en fråga därifrån som också mina nuvarande arbetskamrater vill att Transport driver och det är ATF, arbetstidsförkortning. Den lediga tiden är mer värd än den arbetade.

Startskott för avtalsrörelsen

Facket. I oktober samlades ett 60-tal förtroendevalda från hela landet på ett hotell utanför Arlanda för Transports första avtalsråd. Avtalskrav för åkeri, terminal och bensin diskuterades.

Text **Kristina Sjöberg**

FOTO: PERNILLA AHLSÉN

Transports förbundsordförande Tommy Wreeth talade till ett 60-tal deltagare på förbundets första av fyra avtalsråd.

Förbundsordförande Tommy Wreeth inledde det två dagar långa avtalsrådet med att säga att när han lyssnar runt är det många som säger att det här kommer att bli den krångligaste och svåraste avtalsrörelsen någonsin. Arbetsgivaren lyfter den höga inflationen som skäl till att hålla lönerna nere och löntagarna vill ha reallöneökningar.

– Det som hörs bland en klar majoritet av medlemmarna är att högsta prioritet är en rejäl löneökning utifrån världsläget med hög inflation och prisökningar och räntehöjningar. På så sätt är ju den högsta prioriteringen redan avgjord i kommande avtalsrörelse. Sen ska vi givetvis processa fram ytterligare krav på avtalsråden, sa Tommy Wreeth.

Avtalsrådet är det första av fyra. Förtroendevalda inom avtalen för åkeri, terminal, bensin och garage samt bilvård fanns på plats i en fullsatt sal på ett hotell några kilometer från Arlanda.

– Det här med avtalsråd gör att fler förtroendevalda är med och kommer med idéer och förslag på yrkanden. Ni har med er tankar från era arbetsplatser och det är jättebra. Det gör att vi blir relevanta för alla yrkesgrupper och inte bara för dem som skriker högst.

DET ÄR ÄNNU för tidigt att sia om det blir korta eller långa avtal. Och vad de faktiskt kommer att innehålla.

– Ska vi tro på motparten har det här landet gått åt helvete de senaste 20 åren. Så det vi ska göra nu är att hålla i och mejsla fram avtalskrav precis som vanligt. Hur det sedan ser ut när vi kommer i skarpt läge får vi se då. Kanske att inflationen gett med sig och då bör vi ha ett gynnsammare utgångsläge, sa Tommy Wreeth.

MOTPARTEN FANNS OCKSÅ med på avtalsrådet. På plats fanns Marcus Dahlsten, vd Transportföretagen, och Hanna Ahlsén, förhandlingschef motor och drivmedel på Transportföretagen. De berättade om hur de ser på kommande avtalsrörelser ur ett makroperspektiv med fokus på inflation, kris och krig.

– Inflationen är betydligt högre än normalt och det ger en helt ny verklighet för oss att förhandla i. Jag tycker att det finns en medvetenhet hos de fackliga företrädarna om vikten av att vara återhållsamma så att inte företagen tappar konkurrenskraft. Men jag förstår också att det är skitsvårt att förklara det för medlemmarna som får allt dyrare levnadsomkostnader, sa Marcus Dahlsten.

SVENSKT NÄRINGSLIV MED sina 49 organisationer har klarat av att samordna sig. Klart är att de ställer sig bakom industrimärket.

– Hur LO kommer att samordna sig vet jag inte. Och jag sticker inte under stol med att jag är irriterad över LO:s katastrofdåliga ingångsjobb inför den här avtalsrörelsen. Att ha två olika regelverk, ett för dem som skrivit på huvudavtalet och ett för dem som står utanför, är att krångla till det oerhört för framför allt små företag. De har nog med att följa och förstå ett regelverk, sa Marcus Dahlsten.

TRANSPORT ÄR ETT av fackförbunden som inte ingår i det nya huvudavtalet som trädde i kraft den 1 oktober.

– Att vi sa nej till huvudavtalet handlar inte om att vi är emot omställning. Men det ser lite olika ut för våra medlemsgrupper än vad det gör för till exempel IF Metall. Och för oss kostade huvudavtalet mer än det smakade. Men man ska aldrig säga aldrig. Vi kanske ändrar oss, sa Tommy Wreeth.

Dagen därpå träffades taxiförare, taxitelefonister och hamnarbetare för att formulera sina krav. ■

Så kan medlemmar påverka avtalen

Avtalsråd

Större grupp av förtroendevalda från hela landet som samlas i fyra olika avtalsråd för olika avtalsområden för att diskutera vad som är viktigt att ta med i kommande avtalsförhandlingar.

Förhandlingsdelegation

En mindre grupp förtroendevalda som utses av förbundsstyrelsen för att vara med vid förhandlingarna vid respektive avtalsområde.

Lilla förhandlingsdelegationen

En grupp som leds av förbundsordförande Tommy Wreeth eller avtalssekreterare Peter Winstén och som vidare består av ansvariga ombudsmän och som genomför de faktiska förhandlingarna med motparten.

Transports ombud Sonja Erikstam och Annett Olofsson lämnar rättsalen tillsammans med Transports ombudsman Mats H Andersson.

Transport mot Foodora i domstol

Arbetsrätt. Vem var egentligen matbudets arbetsgivare? Den frågan ska Arbetsdomstolen besvara efter en huvudförhandling mellan Transport och Foodora. Facket hoppas på en dom som stärker anställningsskyddet för arbetare som jobbar för plattformsföretag.

Text och foto **John Antonsson**

Efter knappt ett år i Sverige fick matbudet jobb på Foodora i mars 2019. De första månaderna cyklade han men det var jobbigt och han bad om att få köra moped. Då blev han hänvisad till att skriva på ett nytt kontrakt med företaget Paysalary.

Han jobbade vidare i nära två år. I juni 2021 kunde han inte logga in i Foodoras app.

HELT KLART ÄR att Foodora hade avslutat kontraktet med Paysalary och matbudet hade blivit av med jobbet. Men varken Foodora eller Paysalary berättade det för honom. Han valde då att kontakta sitt fackförbund Transport.

Budföretaget Foodora anser att Paysalary är ett bemanningsföretag. Transport hävdar å andra sidan att Paysalary är ett löneadministrativt företag och att han därför jobbat för samma arbetsgivare i mer än två år och borde ha blivit tillsvidareanställd.

Måndagen den 10 oktober inleddes huvudförhandlingen i Arbetsdomstolen.

Transport pekade på att matbudet inte haft någon kontakt med Paysalary, förutom när han fått lönespecifikation i slutet av varje månad. All arbetsledning och annan kontakt var med Foodora. Det var också Foodora som försett honom med de hjälpmedel som behövts för att utföra arbetet.

– Genom att stänga av honom från appen är det ett avsked utan saklig grund, sa Transports ombud Annett Olofsson, förbundsjurist på LO-TCO Rättsskydd.

Bägge sidor pekade på valda delar ur avtalet mellan Foodora och Paysalary. Och båda sidorna hittade formuleringar som talade för deras sak.

TRANSPORTS OMBUD Annett Olofsson tog bland annat upp den ovanliga ordningen att Paysalary betalar ut lön först efter att de fått betalt av kundföretaget. Hon visade också på flera skillnader mellan upplägget med Paysalary och vad hon menar är vanligt i bemanningsbranschen.

Dessutom var det Foodora som hänvisade matbudet till Paysalary, som i sin tur inte hade någon anställningsintervju.

FOODORAS OMBUD Jens Tillqvist argumenterade att matbudets anställning upphörde när han skrivit på för Paysalary i mitten av 2019. Och att det tydligt framgår att Paysalary är ett bemanningsföretag i kontakt mellan företagen.

Tillqvist pekade också på att den stora merparten av alla Foodoras bud var och är anställda direkt i något av bolagets två bolag och att företaget utan problem klarar av att sköta löneadministrationen.

Transport ser fallet som en chans att prova arbetstagarbegreppet juridiskt och hoppas att domen ska ge arbetare som jobbar för plattformsföretag mer trygghet. ■

David Ericsson

Det är rörigt på mitt skrivbord

Ett gammalt skämt:”Den som har det rörigt på sitt skrivbord är ofta lika rörig inuti huvudet!” Svaret: ”Hur ser det då ut i huvudet på den som har ett tomt skrivbord?”

Själv har jag inte bara ett rörigt skrivbord. Det är som om ett korsdrag blåst igenom huset och skapat ett fullständigt kaos – och på motsvarande sätt känns det inuti skallen.

Ingenting är som förut och det som var självklart i går är uppochnervänt i dag – eller helt försvunnet.

Ta politiken till exempel. I går, och i närmare ett sekel före dess, var nazister liberalernas tidvis dödliga fiende. Nazister är alltså, för den som inte vet, de som dödade sex miljoner judar, resande, romer, socialister och homosexuella på fyrtiotalet. Totalt ungefär lika många som det finns invånare i Danmark i dag.

> ”Liberaler tillsammans med ett parti med nazibakgrund.

Men nu vill alltså Liberalerna ta stöd av SD. Det parti i Sverige som enligt sin egen vitbok bland annat startades av svenska soldater som varit med i Hitlers SS-förband.

Där någonstans upphör min förmåga att förstå sammanhangen. Hitler var ju som en Putin på speed (bokstavligt talat). Och SD:s Björn Söders utpekande att ”judar och samer är inte svenskar”, är bara ett alltför tydligt eko från den tiden.

MEN DET FINNS en sak. Något hemligt som ingen talar om, en elefant i rummet: *socialismen*. Tanken på alla människors lika värde och på att äga våra tillgångar gemensamt. Och så en idé som en gång formades av socialdemokratin.

Att privat företagande och ägande är okej så länge det gynnar det stora flertalet och samhället. Men där skolor, sjukvård, post, järnvägar och andra viktiga samhällsfunktioner ska ägas gemensamt.

Tyvärr sågade Stefan Löfven av socialdemokratins två viktigaste grundpelare: rätten till en rimlig bostad och en del av arbetsrätten. Men kanske kan Magdalena Andersson återställa dessa en dag?

SÅ VAD GÖRA? Liberaler tillsammans med ett parti med nazibakgrund, sossar i gungning och ett världskrig...

Någon gång blir det dags att göra ett rejält omtag och städa både på skrivbordet och i hjärnkontoret. Tills dess är det nog bara att ägna sig åt sitt och den ”lilla världen”. Chaufförskamraterna, kollegorna i Sverige och ute på Europavägarna. Hålla ihop så att vi åtminstone får rimliga villkor och kan fortsätta göra det vi gör: förse vårt land och Europa med alla de förnödenheter människor behöver. ■

Toppen & botten

↑ Ja vad ska man komma på? Att få vara frisk och att solen fortfarande går upp?

↓ En lång varmkorv-ätande man som uppenbarligen tappat det helt.

David Ericsson är författare och lastbilschaufför.

Högt pris för sam hällsbetald trafik

De är ökända, har fått avtal hävda och tvingats betala miljonbelopp i vite. Ändå kör flera stora bolag vidare efter att ha vunnit nya upphandlingar av färdtjänst, sjuktransporter och skolskjutsar. Förlorare blir ofta förarna.

Text **LILLY HALLBERG** *Illustration* **GUSTAF ÖHRNELL HJALMARS**

Förlorade trafiktillstånd, fusk med raster och löner,”bortglömda” förhandlingar – facket har i åratal fört kampen mot oseriösa aktörer som ansvarar för färdtjänst och skolskjutsar.

I dag och flera andra funderar på att sluta, säger färdtjänstföraren Ronnie Persson i Storfors.

Det efter att Region Värmland åter beslutat upphandla samhällsbetald trafik från AB Trendtaxi – som regionen bröt avtalet med knappt två år tidigare eftersom trafiktillståndet dragits in.

Om knappt ett år, den 1 september 2023, kan Ronnie alltså få en ny arbetsgivare. Trendtaxi fick flest – nästan hälften – vid tilldelningen av drygt 100 avtal i upphandlingen i regionen.

Fyra taxibolag i Värmland har överklagat tilldelningen till förvaltningsrätten. Region Värmland har också lämnat inlagor till rätten, men det kan dröja månader innan domstolen i Karlstad kommer med ett utslag. Och det blir klart vem som förarna får som arbetsgivare nästa år.

– Det handlar också om en ovisshet i sig, för jobbet, vid sådana här upphandlingar, säger Ronnie Persson.

Han har kört färdtjänst i drygt tjugo år och har också stor erfarenhet från fackligt arbete, bland annat i avtalsdelegationen för taxi. Ronnie är mycket kritisk till att regionen åter vill anlita en aktör som Transport i flera år försökt förhandla med när det gäller förarnas villkor. Ibland totalt lönlöst då Trendtaxis företrädare helt enkelt inte dykt upp.

OM INTE RÄTTEN river upp tilldelningsbeslutet räknar Region Värmland med att spara upp till 20 miljoner kronor per år jämfört med dagens kostnader. Enligt politikerna i kollektivtrafiknämnden ska Trendtaxi komma tillbaka under en fyraårsperiod, fram till den sista augusti 2027.

Helt horribelt, enligt ombudsmän på Transports Värmlandsavdelning. Facket har i många år försökt komma till rätta med problem kring Trendtaxibolagen.

– Man lär sig aldrig av historien utan gör samma misstag gång på gång på gång. Regionen ser bara bilarna och inte människorna bakom. Det är en prislapp på allting, säger Mikael Ladman.

Han är i dag på Stockholmsavdelningen, med ansvar för bland annat taxiavtalet, men inställningen delas helt av Örjan Jakobsson på Transportavdelningen i Karlstad: Den aktuella upphandlingen riskerar att bli ett nytt, stort misslyckande.

– Det lär väl bli som vanligt, Värmlandstrafik upphandlar fordon och skiter fullständigt i dem som kör, bara trafiken rullar. Men Transport får väl städa upp efter Värmlandstrafiks misstag igen, säger han.

Samtidigt är Örjan Jakobsson minst sagt skeptisk till det regionala trafikbolagets förvissning om att Trendtaxi kommer att uppfylla kraven:

– Hur kan man vara så säker på det? Hur kan företag utan trafiktillstånd över huvud taget vara med och konkurrera med seriösa företag med tillstånd? Och framför allt med de företag som hjälpte Värmlandstrafik med trafiken i de norra länsdelarna, när avtalet med AB Trendtaxi bröts? Är det här tacken?

PROCESSEN PÅGÅR BETONAR Jesper Johansson (MP), ordförande i regionens kollektivtrafiknämnd.

– Skälet till att det tidigare avtalet bröts var att man saknade trafiktillstånd – då. Avtalet gav oss rätt att bryta. Men i en ny upphandling kan de med tillstånd, eller

Bristen på förare som kör färdtjänst och annan upphandlad servicetrafik är stor. Även Ronnie Persson i Värmland funderar på att sluta sedan det blev klart att regionen åter har gett hårt kritiserade Trendtaxi avtal.

de som troligen kommer att få trafiktillstånd, söka, säger han.

Och det gäller alltså AB Trendtaxi. Jesper Johansson har hittills inte sett något som pekar mot annat än att bolaget kommer kunna sköta uppdraget. Kollektivtrafiknämndens ordförande betonar att nämnden följt lagen om offentlig upphandling, och fattade beslut utifrån de aktuella anbuden. Historien spelar ingen roll i sammanhanget.

– Det var total enighet i nämnden, säger Jesper Johansson.

Kan du förstå att yrkesförare med dåliga erfarenheter av bolaget känner oro?

– Ja, det är klart att det kan påverka. Samtidigt måste man ju säga att det handlar om att gå in i en ny förhandling. Ni från fackets sida kan ju inte avstå från att förhandla på grund av dåliga tidigare erfarenheter av en arbetsgivare, säger Jesper Johansson.

Att beslutet om tilldelning för 2023–2027 togs mer än ett år i förväg var medvetet.

> *”Vi kan bara säga vad vi tycker – Värmlandstrafik, gör om och gör rätt.”*
>
> Örjan Jakobsson, ombudsman på Transport avdelning 6 i Värmland.

– Det måste finnas tidsutrymme för en rättsprocess. Sådana här upphandlingar blir i princip alltid överklagade, säger Johansson.

Anders Wahlén är servicetrafikchef på Region Värmland. Också han pekar på att upphandlingen gått till så som lagen kräver, och att man granskat alla som lämnat anbud. Den oktoberdag han kollade hade Trendtaxi ännu inte fått trafiktillståndet, men det tror Wahlén kan bero på semestertid och långa handläggningstider på Transportstyrelsen. Liksom det kan ta månader innan förvaltningsrätten tar upp fallet.

– Jag förstår om det kan det blir oro vid förändringar, men det rör en formell process där vi måste följa formalia. Det går inte att väga in tyckanden och påståenden, säger Anders Wahlén.

TRANSPORTARBETAREN HAR SÖKT Trendtaxis vd, som svarar i mejl med samma standardfras som till andra medier: ”Vi kommenterar inte våra avtalsförhållanden med befintliga eller potentiella kunder.” Till Sveriges Radio P4 Värmland skriver Trendtaxi dessutom att ”fackets kritik är grundlös”.

För Transport finns inte mycket att göra i dagsläget.

– Vi kan bara säga vad vi tycker – Värmlandstrafik, gör om och gör rätt, säger ombudsmannen Örjan Jakobsson. ■

AB Trendtaxi

➜ Har säte i Kungsör, och bedriver taxiverksamhet främst i Mellansverige.

➜ Kan beskrivas som en familjekoncern, där större och mindre bolag ingår. Flera bolag har Trendtaxi-namn, som Trendtaxi i Södermanland.

➜ Har cirka 200 chaufförer och 150 fordon sammanlagt, enligt bolagens egen hemsida.

➜ Fick avtal med Region Värmland och Region Sörmland uppsagda i december 2020 efter att det framkommit att underleverantörer saknat trafiktillstånd.

➜ I januari 2021 bröt även Uppsala kommun avtalet med AB Trendtaxi.

➜ Vann den 15 juli i år tilldelning av avtal vid upphandlingen av servicetrafik i Värmland, perioden 1 september 2023 – 31 augusti 2027. Kollektivtrafiknämndens beslut är överklagat.

Nilsbuss AB

➜ Har säte i Vimmerby, och driver buss- och taxiverksamhet främst i sydöstra Sverige.

➜ Är ett familjebolag, med 170 anställda, vars största affärsområde är upphandlad linjebusstrafik. Driver även långfärdsbuss och erbjuder bussar för charter.

➜ Kör skolskjutsar för kommuner i fyra län: Kalmar, Kronoberg, Östergötland och Jönköping. Har avtal om sjuktransporter i Region Kalmar och färdtjänst för Kalmar och Kronoberg.

➜ Har fått viten på sammanlagt 1,7 miljoner kronor under 2022, fram till september, främst på grund av inställda och försenade turer i både Kalmar och Kronoberg.

Så säger lagen

Upphandling av samhällsbetald trafik regleras i lagen om offentlig upphandling (2016:1145); LOU. Den som gör upphandlingen, exempelvis en region, har möjlighet att själv sätta upp kriterier, till exempel att också underentreprenörer ska ha trafiktillstånd så som Region Värmland har gjort.

Vad som gäller vid tilldelning av kontrakt står i lagens tolfte paragraf:

”Den upphandlande myndigheten ska tilldela den leverantör kontraktet vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga på grundval av de tilldelningskriterier som anges i annonsen om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse.

Tilldelningskriterierna får vid behov preciseras i inbjudan att lämna anbud.”

Ingen utväg mot bättre villkor?

Fusk med raster, brister på utrustning och jour utan betalning med konstruktionen ”flexbank”. Nilsbuss är ett annat bolag som facket i flera år försökt förmå följa avtal – och uppdraget från regionerna.

Text och foto **Lilly Hallberg**

– Det är fortsatta problem. Företaget drar konstant ner tid för chaufförerna, och anser att de har rätt att göra så, säger Mats L Andersson, ombudsman på Transports avdelning i Östergötland.

– Det finns en stor irritation från förare som anser sig lurade på pengar. Nilsbuss har fått dåligt rykte, och för många chaufför är högsta önskan att ett annat bolag tar över. Andra har slutat och bytt bransch.

Nilsbuss vann upphandlingen 2020 i Kalmar och började då köra färdtjänst och annan servicetrafik åt länstrafiken. Problemen började tämligen omgående. I Emmaboda reagerade förare över såväl ändrade arbetstider som utebliven lön. Transport kopplades in efter att en av de kritiska chaufförerna avskedats.

Sedan dess har det varit förhandlingar såväl lokalt som centralt, och många upprörda fackmöten. För vissa av taxichaufförerna har man lyckats lösa problemen. Men mycket återstår när det gäller beställningstrafiken. Mats L Andersson tar upp färdtjänstförarnas raster som exempel: Nilsbuss drar systematiskt av en och en halvtimme i rast, även för dem som kört eller bara tagit 45 minuter. Länstrafiken betalar dessutom för att bilen ska vara inloggad under hela arbetspasset.

Flera förare som Transportarbetaren talat med, som vill vara anonyma, säger att de gärna skulle slutat bara möjligheten till annat jobb funnits.

NILSBUSS HAR UNDER årets första åtta månader fått viten på sammanlagt 1,7 miljoner kronor, på grund av inställda turer och förseningar i Kalmar och Kronobergs län. Båda regionernas trafikbolag har också talat om att se över upphandlingen; skala ned omfattningen av företagets uppdrag.

Transportarbetaren har förgäves sökt Nilsbuss vd, Anders Fransson, både på telefon och med mejl. Till lokaltidningen Dagens Västervik förklarar han bristerna med bemanningsproblem:

– Grundproblemet är personalbrist, både i branschen i stort och hos oss. Vi har drabbats mycket hårt av sjukdom och vi har personal som fortfarande har sviter av covid-19, säger han, säger Anders Fransson till tidningen.

MEN ANSVARIGA PÅ Kalmar Länstrafik (KLT) köper inte förklaringen. KLT är väl medvetna om kritiken från förarna, och delar också fackets beskrivning till stora delar:

– Precis som Transport har vi uppmärksammat att Nilsbuss inte hanterat löner på rätt sätt, säger affärsutvecklingschefen Conny Karlsson.

– Om arbetsgivarens tidsmått inte stämmer med dem i beställningen tycker vi självklart inte heller att det är bra. Förarna ska ju inte jobba gratis. Vi har lagt in 45 minuters rast i körpass, inte 90 minuter.

KLT har dialog med företaget och facket, och har försökt lyfta frågan varför Nilsbuss inte klarar uppdraget. I en tid då förarbristen är stor i hela landet är det ändå så att vissa företag har svårare än andra att behålla personal.

– Ett rykte om dåliga arbetsvillkor blir ett problem. Men så ser inte Nilsbuss på saken. Det hade varit lättare att lösa situationen om det funnits en samsyn, men det gör det inte, säger Conny Karlsson.

KLT har i dagsläget två olika avtal med Nilsbuss. Dels ett gällande skolskjutsar i linjetrafik, som sträcker sig fram till 2027. Dels ett sexårigt avtal för färdtjänst och sjukresor som löper till sista december 2025.

REGIONSRÅDET PETER WRETLUND är ordförande i Kalmar läns kollektivtrafik.

– Som socialdemokrat lägger jag stor vikt vid kollektivavtalsfrågor, så långt det är möjligt juridiskt, säger han.

– Rent allmänt tycker jag också att det är viktigt att styra samhällsutvecklingen i den riktning att sådana parametrar vägs in.

Rent konkret tycks turerna, förhandlingarna lokalt och centralt, dialogen och avtalen fortsätta i sydöstra Sverige. ■

”Nilsbuss har fått dåligt rykte, och för många chaufförer är högsta önskan att ett annat bolag tar över.”

Mats L Andersson, Transport i Östergötland.

”Vår hållning mot SD står fast”

Efter valet är SD landets näst största parti och ingår i blocket som ska styra Sverige. Hur påverkar det Transports hållning gentemot partiet? Transports förbundssekreterare Lars Mikaelsson ger svar.

Text och foto **PERNILLA AHLSÉN**

1 Transports syn på SD har varit konsekvent: Det går inte att vara medlem i facket om du är aktiv företrädare för SD. Står den hållningen fast?

– Ja, det är medlemmarnas önskan, det är de som har röstat fram de stadgar vi har. Även om vi har en ny styrelse så kommer den tolkningen att stå sig. Vi anser inte att SD delar våra värderingar när det gäller alla människors lika värde. Det är grundläggande värderingar för arbetarrörelsen. SD motverkar aktivt våra syften när de delar upp arbetare i ”vi och dem”. Vi försöker ju hålla ihop alla arbetare, oavsett var man kommer ifrån eller hur man ser ut.

2 Får man inte rösta på eller vara medlem i vilket parti man vill?

– Jo, det får man absolut. Det är grundlagsskyddat så det är inget snack om det. Men om man är aktiv och börjar jobba emot våra syften, det är då det blir problematiskt. Då måste man bestämma sig för vilka frågor man tycker är viktigast att driva. Våra solidariska frågor eller de samhällssplittrande delarna som det andra gänget driver?

3 En kritik mot Transports hållning är att de som aktivt stöder SD utesluts från det viktiga arbetsmiljöarbetet om de inte får vara med i facket. Vad säger du om det?

– De skyddas ju av vårt arbetsmiljöarbete precis som alla andra som är aktiva på arbetsplatserna, så de är inte förhindrade på det viset. Jag har svårt att förstå varför man vill vara aktiv transportare om man är aktiv sverigedemokrat, när våra grundläggande värderingar är så väsensskilda. Då måste man ju fundera över om man verkligen har förstått vad SD står för?

4 Andra fackförbund har valt en annan linje. IF Metall och Handels säger till exempel att aktiva SD-politiker kan vara medlemmar i facket, så länge de inte har några fackliga förtroendeuppdrag. Kan Transport tänka sig ett liknande upplägg?

– Nej. Det handlar om en likabehandlingsprincip. Vi ska inte ha A- och B-medlemmar. Är man medlem i Transport så ska man kunna utnyttja hela den demokratiska delen i förbundet. De andra förbunden tillåter att aktiva SD-företrädare är medlemmar, men de tillåter dem inte att bli valda till uppdrag. Då tycker jag att det är ärligare att säga att om du aktivt motverkar vårt syfte så ska du inte vara medlem i vår förening.

5 Kan den här hållningen innebära att Transport får svårare att rekrytera medlemmar?

– Nej, jag tror och hoppas inte det. Det är väldigt många som stöder oss som tycker att vi har en sund inställning.

6 I mars 2021 ogiltigförklarade Stockholms tingsrätt Transports uteslutning av en aktiv SD-politiker i Kiruna. Ni har valt att överklaga. Varför det?

– Det måste ju ändå vara så att de som är medlemmar i en förening också bestämmer vilka som kan vara medlemmar i föreningen. Det är så demokrati fungerar. Det kan inte vara staten som via domstol talar om vilka som är välkomna att vara med i vilka föreningar. Det är ändå skäligt att om man motverkar föreningen så kan man inte vara med.

7 Flera fackförbund ser nu över sin policy att inte samtala med SD. Skälet är att de vill kunna påverka de som sitter vid makten. Kan Transport fatta ett liknande beslut?

– Nej, det ser jag inte.

8 Hur ska Transport kunna stå emot när andra fackförbund väljer en mjukare linje?

– Vi är ett kampförbund, vi tycker vad vi vill. ■

”Vi anser inte att SD delar våra värderingar när det gäller alla människors lika värde.”

Detta har hänt:

2018
beslutade Transport att utesluta lastbilschaufförenMats Fredlund, ur förbundet, när han blev invald som SD-ledamot i kommunfullmäktige i Kiruna.

2019
överklagade Mats Fredlund uteslutningen och drev frågan vidare till domstol.

2021
ogiltigförklarades uteslutningen av Stockholms tingsrätt. Rätten bedömde att förbundet inte hade stöd i stadgarna för uteslutningen. Transport valde att överklaga. Även Fredlund valde att överklaga, trots att han fick rätt i sak, eftersom han även vill ha skadestånd.

TRANSPORTARBETAREFÖRBUNDET 1897

2022
ska Svea hovrätt ta upp ärendet. Huvudförhandlingarna i hovrätten sker nu i november.

Lars Mikaelsson är Transports förbundssekreterare sedan 2017.

FOTO: PERNILLA AHLSÉN

I sin nuvarande position kan Elin vara med och påverka transportbranschen på andra sätt. ”Det är ovanligt med riktiga chaufförer högre upp i företagen. Det är värdefullt att jag har den erfarenheten och kan lyfta förarnas perspektiv”, säger hon.

”Att köra är en frihetskänsla”

Elin Engström är lastbilschauffören som spelar polis i nya Beckfilmerna och gärna gör fler stunts i framtiden. För Transportarbetaren berättar hon om kärleken till föraryrket, men också om övergrepp och att vilja påverka i en mansdominerad bransch.

Text **PERNILLA AHLSÉN**

ELIN ENGSTRÖM

Ålder: 32.

Bor: Älvsjö, söder om Stockholm.

Gör: Affärsutvecklare på Scania och skådespelerska. Har kört lastbil i 8 år och utbildat förarträanare över hela världen.

Aktuell med: Spelar polis i nya Beckfilmerna som har premiär i december, januari, februari och mars.

Det var bara en slump att Elin Engström började köra lastbil. När hon tog studenten i Sundsvall 2009 var det ekonomisk kris och svårt att få jobb. Elin visste inte vad hon ville göra. Så hon gick till arbetsförmedlingen och sa att ”jag tar vad som helst”.

Då fick hon ta truckkort och började på ett kyl- och fryslager.

– Jag handlastade mellan ett och fyra ton om dagen. Och så såg jag alla lastbilschaffisar som bara rullade till kaj och lastade på allt gods som jag hade slitit med hela dagen. Så jag gick tillbaka till arbetsförmedlingen och sa att jag ville köra lastbil i stället, säger Elin.

FOTO: PRIVAT

Elin kör ofta lastbil i Scanias informationsvideor.

DET VAR LÅNG kö för att få ta C-körkort, så arbetsförmedlingen sa nej. Men Elin hade bestämt sig. Hon åkte runt till olika åkerier i Sundsvall och fick dem att skriva på att de hade jobb åt henne om hon fick behörighet. Sedan gick hon tillbaka till arbetsförmedlingen och fick äntligen den utbildning hon behövde.

För att snabbt bli en bra lastbilschaufför började hon med distribution.

– Då håller man på dagarna i ända och backar in i trånga utrymmen. Det är en stressig miljö där du är tvungen att lära dig att navigera snabbt.

Snart började Elin köra tankbil på längre turer där hon sov i bilen.

– Då gick det från att bli ett dagsjobb till att bli en livsstil. Jag gillade det. Jag hade en bra rutt och bra kollegor. Det är också speciellt att vara kvinna i en mansdominerad bransch. På något sätt känns det som att man får göra skillnad, säger hon.

NÄR ELIN FICK jobb på Scania transportlaboratorium flyttade hon till Stockholm och körde lastbilsdelar från Södertälje till Zwolle i Holland. Samtidigt testade hon fordon och körde både Scanias egna och konkurrenternas lastbilar för att kunna jämföra dem.

– Det var ett större uppdrag som jag trivdes med. Jag gillade att ge tillbaka till branschen på det sättet, säger Elin.

FOTO: PRIVAT

I våras var Elin i Mombasa och utbildade förartränare från Kenya, Uganda och Tanzania.

FOTO: PRIVAT

Elin tar fortfarande alla chanser hon får att köra lastbil. ”Jag har ändå gjort det i åtta år och har fortfarande hjärtat kvar där”.

FOTO: PRIVAT

Elin spelar polis i de nya Beckfilmerna.

FOTO: PRIVAT

Elin Engström och idolen Peter Haber. Elin spelar också polis i Fares Fares debut som långfilmsregissör, som kommer på Netflix nästa år.

MEN DET VAR ju egentligen inte meningen att hon skulle bli lastbilschaufför.

– Det skulle bara vara något tillfälligt, medan jag kom på vad jag skulle göra *på riktigt*. Så efter fem år som lastbilschaufför bestämde jag mig för att göra något helt annat för att se om jag saknade branschen.

Trots att hon aldrig spelat teater, sökte Elin till en skådespelarutbildning i New York.

Hon övade in sina monologer i förarhytten och åkte till London för att spela upp dem.

– Jag har nog aldrig varit så nervös. Men det måste ha gått vägen, för jag fick ett stipendium på 225 000 kronor till utbildningen, säger hon.

Elin flyttade till New York och trivdes med skådespelandet. Men hon saknade lastbilsbranschen.

– Att köra är en frihetskänsla. Det är nästan något terapeutiskt för mig. Jag älskar det så mycket att jag har ALLA körkort, även MC och buss, säger hon.

– Jag saknade också att snacka med andra lastbilschaffisar, så jag gjorde det mest fördomsfulla jag någonsin gjort. Jag gick till en cigarrbar och satte mig i en stor läderfåtölj. Och mycket riktigt var det flera chaufförer där. Så jag snackade lastbilar med en massa främlingar hela kvällen.

TILLBAKA I SVERIGE kombinerade hon skådespelandet med transportjobbet. Ofta spelade hon just lastbilschaufför i reklamfilmer och tv-program.

– Jag körde bland annat för TV4:s trailer till *Bygglov* och gjorde lite jobb för SVT där jag körde all tung utrustning.

Efter hårda tester blev Elin också uttagen till den största reklamfilm som Scania någonsin har gjort. Det var inför lanseringen av Next truck generation 2016.

– Vi körde i formation av en klocka och var uppställda som sekundvisare, minutvisare och timvisare, och körde enhetligt runt runt. Det var bara stuntmän som körde som sekundvisare eftersom det gick så fort, förutom jag och en till som var lastbilschaufför. Och det var bara jag som var kvinna, säger hon.

SÅ SMÅNINGOM FICK Elin jobb på Scania Academy där hon utbildade förartränare över hela världen. Vid sidan om läste hon in en examen i internationell ekonomi. Efter det fick hon sin nuvarande tjänst som affärsutvecklare på Scania, med ansvar för Afrika, Mellanöstern och centrala Asien.

– Det innebär att jag reser ut till de regionerna och hjälper till att implementera olika projekt så att de kan sälja våra produkter, säger Elin.

Men hon tar fortfarande varje chans hon får att köra lastbil. Tidigare i år var hon i Mombasa och utbildade förartränare från Kenya, Uganda och Tanzania.

– De måste ha en helt annan uppsikt, för det kan springa barn, får och getter på vägarna. Därför fick jag anpassa utbildningen efter vad som är ett säkert och bränsleeffektivt körbeteende där.

”Jag har bara en replik, men jag har ändå fått spela i en scen med Peter Haber. Jag brukar inte bli starstruck men med honom blev jag det.”

Elin Engström spelar polis i de fyra nya Beckfilmerna.

VID SIDAN OM jobbet har Elin fortsatt att vara med i tv-serier och spelfilmer. I de fyra nya Beckfilmerna spelar hon polis.

– Vi älskar Beck i min familj, så det är hur stort som helst att jag är med där. Jag har bara en replik, men jag har ändå fått spela i en scen med Peter Haber. Jag brukar inte bli starstruck men med honom blev jag det, säger Elin och skrattar.

I flera filminspelningar har hon också gjort ganska avancerade stunttrick.

– En av de coolaste inspelningarna var när jag körde en lastbil bredvid en kamerabil som hade en fjärrstyrd kameraarm in genom rutan till min förarhytt. Det gick fort och vi var tvungna att köra i exakt samma hastighet. Vid ett visst ögonblick skulle kameraarmen snabbt dras ut ur bilen, samtidigt som jag tittade in i kameran. En sådan sak skulle jag ju aldrig få göra om jag inte kunde köra lastbil, säger Elin.

– Jag tycker att det här med stunts är spännande och vill gärna göra mer. Inom den världen är det ännu färre kvinnor än i transportvärlden generellt.

2017 VAR ELIN med i en radiointervju för BBC med miljoner lyssnare, och pratade bland annat om jämställdheten inom transportbranschen. Efter det blev hon inbjuden att sitta med i en panel och representera kvinnliga chaufförer i Sverige, under en konferens om kvinnligt ledarskap i Toronto, Kanada.

FOTO: PERNILLA AHLSÉN

När Elin kom hem från skådespelarutbildningen i New York och Los Angeles startade hon företaget Tracting (transport + acting) där hon kombinerade transportyrket med skådespeleriet.

FOTO: PERNILLA AHLSÉN

Elin Engström tycker att det är tråkigt att behöva prata om sexism inom transportbranschen för det är en bransch hon verkligen älskar. ”Men jag kan inte sticka under stol med att det finns.”

– Det var jättekul att få vara ansiktet utåt för kvinnor i transportbranschen, och vara med och påverka, säger hon.

I panelen fanns representanter från flera länder. Sverige var det land som hade flest kvinnliga chaufförer i Europa.

– Då utgjorde vi sju procent. I Danmark var det bara en procent.

Sedan dess har det hänt mycket, men det är fortfarande få kvinnor i branschen. Vad beror det på, tror du?

– Jag tror att det handlar om flera saker. En sak är transportuppdragen. Nu generaliserar jag, men kanske att kvinnor ofta vill komma hem. Det är ju färre kvinnor inom utlandstransporterna än till exempel grustransporter.

Elin säger också att det finns en förlegad tanke om att en chaufför måste vara fysiskt stark.

– Det är bara bullshit. Att vara en bra chaufför handlar snarare om att ha rätt teknik. Tittar man på statistiken så är kvinnor ofta bättre förare. De kör mer bränsleekonomiskt och har färre skador. Men inom vissa segment som distribution, där man måste kånka, dra och rycka, är det ganska hård jargong.

– Det finns en stor sexistisk klump i den här branschen. Kvinnor har inte samma förutsättningar. Du ska sköta ditt jobb samtidigt som du måste utstå sexistiska kommentarer och att män tar på dig.

Elin har själv flera dåliga erfarenheter.

– Det är alltifrån en dask i rumpan när man går före en kollega upp för trappan på färjan, till att jag har blivit förföljd på

FOTO: PRIVAT

Elin tycker att det är spännande med stunttrick och vill gärna göra mer av det i framtiden.

autobahn tills jag var tvungen att ta rast och han kom efter och började rycka i dörren. Jag kunde inte ens gå ut ur hytten och gå på toa. När jag bodde i bilen kunde det komma folk och knacka på min hytt mitt i natten. Det gjorde att jag kände mig otrygg.

Elin tvingades hitta på strategier för att undvika närmanden. När hon skulle äta på raststoppen satte hon sig i passagerarsätet för att männen skulle tänka att ”jaha, chauffören är på toa”.

– Det är ju tragiskt att man måste ta till sådana lösningar, säger hon.

Det har också hänt värre saker. När Elin skulle ut på sitt första långdistansjobb åkte åkeriägaren med. De skulle sova i hytten och Elin hade överslafen.

– Då drog han ner mig i underslafen och tog på mig och kysste mig i nacken och på ryggen. Jag bröt mig loss och låg hela natten i min överslaf och kunde inte sova. Jag var 20 år och ville bara göra mitt jobb, inte bli objektifierad eller tafsad på.

Elin vågade inte säga något. Hon var rädd för vad som skulle hända eftersom de var ensamma ute i skogen. Så hon väntade tills de var på motorvägen på väg hem. Då berättade hon för honom vad hon tyckte. Hon sa att det han gjort inte var okej och att han var en skamfläck för branschen.

– Då blev det ett annat ljud i skällan. Han sa att jag inte fick berätta för någon och erbjöd mig fast jobb, säger Elin.

Elin sa att hon tog jobbet, men bara för att hon ville trycka till honom.

– Nästa gång jag skulle köra själv var på påskaften. Då ringde jag till honom 20 minuter innan jag skulle i väg och sa: ”Tror du att jag är dum i huvudet? Tror du att jag vill jobba med dig?” Sedan hade han en del trubbel med att hitta någon annan som ville köra på påskaften.

NÄR RYKTET SPRED sig om vad Elin hade utsatts för, sökte folk upp henne för att visa sitt stöd.

– De flesta vill ju inte att branschen ska vara så där. Det var en av anledningarna till att jag stannade. Att det fanns en större grupp som stöttade än som förtryckte.

Varför tror du att #metoo inte fick något större genomslag i transportbranschen?

”Det är så kul att fler tjejer börjar köra. Det handlar inte om styrka eller kön. Gillar du att köra så kör!”

Elin Engström om att kvinnliga chaufförer forfarande blir ifrågasatta.

– Jag tror att det beror på att många är rädda för att folk ska säga ”herre gud kan du inte ta ett skämt, det är ju bara jargong”. Det är mer knäckande än att bara vara tyst. Det är hemskt men jag tror att det handlar om det.

– Det är så himla tråkigt att behöva prata om sexism inom branschen, för det är en bransch som jag verkligen älskar. Men jag kan inte sticka under stol med att det finns. Jag har både mina absolut bästa arbetsminnen i den här miljön, och mina absolut värsta.

Vad kan man göra för att ändra på det?

– Rent krasst tror jag att det behövs ett generationsskifte. Det är den gamla skolan som driver det här. De tycker inte att kvinnor ska köra och vara i den här miljön.

När Elin säger att hon är lastbilschaufför får hon alltid en av två reaktioner: ”Wow, shit vad coolt!” eller ”Va?! Kör du lastbil?” Det är sällan någon reagerar helt neutralt.

– Innan det har normaliserats så kommer det att vara så. Att bara för att du är tjej så kommer du att få motstånd för ditt kön.

Elin säger att det behövs fler kvinnliga förebilder för att normalisera och få bort könsstereotypa beteenden och fördomar.

Det går ju framåt, tillägger hon. Och det är bra.

– Det är så kul att fler tjejer börjar köra. Det handlar inte om styrka eller kön. Gillar du att köra så kör! ■

FOTO: PRIVAT

På Scania transportlaboratorium utvärderade Elin olika lastbilar. ”Jag gillade att ge tillbaka till branschen på det sättet.”

DETTA ÄR EN ANNONS.

Sök ekonomiskt stöd för arbetsmiljöutbildning!

Ni skapar en unik dialog och stärker samverkan i arbetsmiljöarbetet. Det tjänar hela företaget på.

Skyddsombud och arbetsmiljöombud

Din arbetsgivare kan få stöd för din vidareutbildning.

afaforsakring.se/arbetsmiljoutbildning

afa FÖRSÄKRING · LO · PTK · SVENSKT NÄRINGSLIV

Här svarar Transports experter på läsarnas frågor. Zbigniew undrar om han kan nekas föräldraledighet då han inte använt arbetsgivarens blankett vid ansökan, och Camilla vill gå i pension vid 65.

Illustration **MARTIN HEAP**

Snävare regler för lastbil.

Snävare regler för lastbil

Varför har lastbilsbranschen betydligt snävare regler angående hur långa pass någon får köra innan det måste tas paus än vad som gäller för taxichaufförer? Sex timmar är alldeles för lång tid.

Pelle

Svar: Kort sagt beror det på att 4,5 timmar var den körtid innan rast som man enades om i EU att ha i kör- och vilotidsförordningen (EG) nummer 561/2006.

Magnus Thelander, central ombudsman Transport

Kan jag nekas föräldraledighet?

Har arbetsgivaren rätt att neka mig föräldraledighet om jag inte fyllde i deras egen blankett om ansökan av föräldraledighet? Jag skickade ett mejl och informerade ett halvår i förväg. Borde inte det räcka?

Zbigniew

Svar: Man bör använda företagets blanketter. Men det är också rimligt att företaget ska ha påpekat detta när de tog emot mejlet.

Kontakta din lokala ombudsman på din avdelning för mer hjälp och rådgivning.

Du hittar din lokala ombudsman på din avdelning genom att gå till www.transport.se, klicka på den avdelning som ligger i närheten av arbetsorten. Där hittar du information samt kontaktuppgifter till de ombudsmän som tolkar kollektivavtalen.

Du kan också ringa oss på Transport på direkten så kopplar vi dig.

Transport på direkten

Kan jag bli medlem?

Kan jag bli medlem även om jag bara är timanställd?

Theodor

Svar: Ja, om du tillhör något av Transports avtalsområden och är verksam arbetstagare. Är du osäker på vilket fack du ska tillhöra? Kontakta oss på Transport på direkten via telefon så hjälper vi dig. Vi kan också hjälpa till med information om företaget du jobbar på har kollektivavtal. Kom ihåg att medlemsavgiften regleras av din inkomst och att du ska uppdatera din inkomst via *Mina sidor* på vår hemsida www.transport.se.

Khan, Transport på direkten

När måste jag meddela att jag vill gå i pension?

Om jag vill gå i pension när jag fyller 65 år, hur långt innan ska jag då meddela arbetsgivaren detta?

Camilla

Svar: Det är samma tid som vid egen uppsägning, det vill säga en månad innan.

Läs mer om att gå i pension på Pensionsmyndighetens hemsida, www.pensionsmyndigheten.se/ga-i-pension.

Khan, Transport på direkten

Får jag högre lön med nytt ansvar?

Jag har en fråga kring ställföreträdande gruppledare. Har jag rätt till högre timlön då jag byter arbetsuppgifter mot vad jag tidigare haft/gjort? Jag arbetar som terminalarbetare på ett lager. Med mitt nya ansvar kommer då vara att jag först och främst tar hand om inleveranser, var man ska lagerlägga det, hitta plats och så vidare. Sedan ska jag också ansvara för utleveranser, alltså skriva ut ordrar och ta hand om personalen.

Det jag helst vill veta är om jag har rätt att kräva högre timlön. Vi har kollektivavtal inom Transport på vårt företag.

Sasja

Svar: Arbete på terminaler omfattas av transportavtalet. Ställföreträdande gruppledare är inte en befattning, som finns i transportavtalet. Däremot finns en befattning, som kallas gruppledare. Är man gruppledare ska man ha ett tillägg à 14,15 kronor per avlönad timme i Stockholm och Göteborg och 14,10 kronor per avlönad timme i övriga landet.

Rent allmänt är vår rekommendation att man alltid, innan man tar på sig mer ansvar, ska ta upp frågan om ytterligare ersättning motsvarande det tillkommande ansvaret. Det är ofta mycket svårare att erhålla bättre villkor om man tar upp det i efterhand. Oftast finns där inget hinder för anställd och arbetsgivare att komma överens om bättre lön och villkor än villkoren i det centrala avtalet. Om man blir det ska man dessutom alltid se till att få skriftligt på överenskommelsen med arbetsgivaren.

Där kan finnas skäl att utreda förhållandena närmare på plats. För att göra det bör du ta kontakt med fackklubben på arbetsplatsen. Saknas fackklubb vänder du dig till avdelningen.

Magnus Thelander, central ombudsman Transport

RÄTTELSE

I förra numret blev det fel i frågan om att lämna läkarintyg till arbetsgivare. Det ska göras dag 8.

Löneavdrag vid allergisk reaktion.

Får jag högre lön med nytt ansvar?

Löneavdrag vid allergisk reaktion

Jag fick en hemsk allergisk reaktion mitt i tolvtimmarspass, så jag meddelade gruppledaren att jag mådde jättedåligt och måste hem och vila, vilket jag också sedan gjorde. Men de gjorde avdrag på hela halvan av passet, det vill säga cirka 6 timmar à 170 kronor. Är det inte 20 procent enligt karensavdraget? Eller hur går det till i en sådan här situation?

Ghalib

Svar: 6 § i lag om sjuklön säger bland annat:

”Från sjuklönen ska ett karensavdrag göras. Avdraget ska motsvara 20 procent av den sjuklön som belöper på summan av de anställningsförmåner som arbetstagaren genomsnittligen beräknas få under en vecka.”

Avdraget ska således motsvara 20 procent av den sjuklön som arbetstagaren beräknas få under en vecka i genomsnitt. I ditt fall innebär det att för att avdraget à sex timmar ska vara korrekt, ska du ha en genomsnittlig veckoarbetstid på 30 timmar i veckan.

Huruvida storleken på avdraget 170 kronor per timme är korrekt går inte att avgöra utifrån den tillgängliga informationen. Vill du undersöka saken närmare får du ta hjälp av din fackklubb på arbetsplatsen. Har ni ingen fackklubb där kan du vända dig till din avdelning.

Magnus Thelander, central ombudsman Transport

Jag blir straffad för jag är sjuk

Jag kör på ett åkeri där man måste ta ut semesterdagar om man blir sjuk. Jag har jobbat med feber flera gånger. Ändå har jag fått tillsägningar om hög sjukfrånvaro när pandemin härjade som värst. Då fick man ju inte jobba med snuva och hosta och ändå blev jag tillsagd. Är det verkligen rätt att straffas på grund av coronarestriktionerna?

Rut

Svar: När man sjukskriver sig så ska man inte ta ut semester. Faktum är att om du blir sjuk under din semester så ska du meddela din arbetsgivare för att inte förlora semesterdagar.

Under covid-19 hade hela Sverige restriktioner, precis som du beskriver, och din arbetsgivare skulle naturligtvis dragit upp rutiner ihop med ditt behörigt utsedda skyddsombud, för hur det skulle fungerat på din arbetsplats.

Jag skulle rekommendera dig att ta kontakt med din lokala avdelning och din ombudsman och hoppas att ni kan lösa ditt ärende. Kontakt med din lokala avdelning hittar du på vår hemsida transport.se och fliken *Avdelningar*.

Gustaf Järsberg, central arbetsmiljösamordnare Transport

Fråga Transports experter!

Är du medlem i Transport och har egna frågor om din anställning, eller annat som har med jobb eller studier att göra?

Ställ dina frågor till **Transport på direkten** som du når genom att ringa 010-480 30 00.

Medlemmar kan också logga in på transport.se och chatta med Transports olika experter.

Peter Viitanen var tvungen att lära sig köra lastbil för att klara rollen som lastbilschaufförenErwin i ***Försvunna människor*.**

”Det var en så bra roll att prestationsångesten slog till”

SVT:s nya serie *Försvunna människor* har utsetts till en av årets bästa serier i Europa. Transportarbetaren har träffat Peter Viitanen som spelar huvudrollen som lastbilschaufförenErwin.

Text och foto **PERNILLA AHLSÉN**

EN VARM SOMMARDAG rullar Erwin med sin tankbil över Öresundsbron och in i Sverige. Det ser ut som en vanlig körning, men i lastbilens tank smugglar han åtta syriska flyktingar.

Erwin är en vanlig familjefar från en liten svensk småstad, som vill göra en god gärning.

En av flyktingarna är gravid och en pojke har feber. De klarar inte av den kvava luften i tanken, så Erwin gömmer dem i förarhytten.

Plötsligt ser han en poliskontroll framför sig på vägen, och tvingas fatta ett ödesdigert beslut som omkullkastar hans liv.

– Sedan får man följa hur Erwin hanterar konsekvenserna av det som har hänt. Mer än så kan jag inte berätta, utan att spoila för mycket. Men jag tror att om man ser det första avsnittet så kommer man att vilja se fortsättningen, säger Peter Viitanen.

HAN FICK INTE heller veta mer än så när han skulle provfilma.

– Ju närmare jag kom att bli uttagen, desto mer fick jag veta. När jag förstod historien och hur spännande den var, ville jag verkligen ha rollen. Så jag blev väldigt glad när jag fick den, säger han.

Först då fick Peter läsa hela manuset.

– Jag trillade nästan av stolen. Annars kan jag tycka att det är lite tradigt att läsa manus. Men här sträckläste jag alla sex avsnitt för jag kunde inte sluta mig. Då blev jag faktiskt lite nervös.

Varför det?

– För att det var en så bra roll att prestationsångesten slog till. Men sedan blev jag otroligt taggad. Det var ett halvår tills vi skulle spela in, så jag hade tid att närma mig rollen. Det var en fantastisk process. Men väldigt svår.

Vad var det som var svårt?

– När det är så extrema saker som Erwin råkar ut för, så kräver det mycket av en. Man måste hitta rätt balans för att det ska bli trovärdigt. Folk kan ju hantera svåra saker på olika sätt. Jag var tvungen att hitta Erwins sätt. Det räcker inte bara att föreställa sig. Man måste verkligen gå igenom det och läsa manus om och om igen och fundera och göra tusen olika val.

Du var också tvungen att lära dig att köra lastbil. Hur var det?

– Det var jätteroligt och svårare än jag trodde. Jag gick i körskola hela våren. Lastbilen som jag körde var gammal, manuell med hel- och halvväxlar. Dessutom var växellådan rätt trög. Det stod ingenstans vilken växel det var heller, så man måste vara väldigt noggrann och uppmärksam hela tiden. Det var faktiskt lite svettigt att hantera det samtidigt som jag skulle koncentrera mig på det som var mitt jobb, att spela rollen.

Tog du C-körkort?

– Nej jag hade bara tillstånd att övningsköra, så jag måste alltid ha en instruktör i lastbilen. När vi skulle spela in fick instruktören gömma sig.

BÅDA PETERS FÖRÄLDRAR kommer från Finland, men Peter växte upp med sin mamma och syster i Stockholmsförorten Bredäng.

– Min mamma hade det rätt tufft som ensamstående mamma, hon var arbetslös och fick kämpa mycket. Det var ganska stökigt, inte den vanliga uppväxten. Jag hade inga skådespelare i släkten eller någon självklar väg in i kulturen.

TROTS DET FICK Peter sin första filmroll redan som 11-åring, i filmen Kådisbellan.

– Det var min syster som spelade teater och jag och mamma följde med henne när hon gick på audition för en annan film. Catti Edfeldt som jobbade med casting då, frågade om jag också ville provfilma. Sedan hörde hon av sig när hon letade barn till *Kådisbellan*.

– Jag hade sex inspelningsdagar och fick 500 kronor per dag, vilket jag tyckte var otroligt mycket. Jag hade till och med några scener med Ernst Hugo Järegård, utan att förstå hur stort det var.

Sedan fortsatte det med huvudrollen i filmen Sixten.

– Men jag hade aldrig en tanke på att det var det här jag skulle hålla på med. Det var mest en kul extragrej.

EFTER STUDENTEN FÖRVÄNTADE sig alla att Peter skulle söka scenskolan. Så han gjorde det, men kom inte in. I samma veva blev han erbjuden att göra huvudrollen i en pjäs som hette *Eldansikte* på Stockholms stadsteater. Pjäsen blev en riktig succé.

– Först då fattade jag att det är det här jag ska göra. Det kändes som att yrket hade valt mig mer än att jag hade valt yrket. Att jag aldrig gick scenskolan var nog bra för mig, för jag fick hitta mitt eget sätt att utrycka mig på. Men man fortsätter att lära sig hela tiden. Det är det som är så kul med det här yrket, att man aldrig känner sig trygg eller klar. Yrket växer ju mer man utövar det.

Är det några roller som har gjort särskilt stort intryck på dig?

– Den här som Erwin är en sådan. Kenneth Gärdestad var också fantastisk att göra. Alla roller som du investerar mycket i fastnar. ■

FOTO: NIKLAS MAUPOIX/SVT

***Försvunna människor* har premiär på SVT den 7 november.**

PETER VIITANEN

Ålder: 42.

Familj: Tre barn och en ny sambo.

Bor: Aspudden i Stockholm.

Gör: Skådespelare.

Filmer och tv-serier i urval: *Clark*, *Den osannolika mördaren*, *Vår tid är nu*, *Ted – För kärlekens skull*, *Äkta människor*, *Tusenbröder* och *Kådisbellan*.

Aktuell med: Spelar lastbilschaufförenErwin i *Försvunna människor*, en serie i sex delar med premiär den 7 november på SVT. European Broadcasting Union har utsett serien till en av årets tio bästa i Europa.

Poppis att lyssna på ljudbok

Nästan var fjärde svensk har lyssnat på en ljudbok senaste året. Kvinnor lyssnar mer än män och de som lyssnar allra mest är 1990-talister och barn. Det visar Internetstiftelsens årliga undersökning *Svenskarna och internet*. 11 procent av de tillfrågade uppgav att de lyssnar på ljudböcker varje månad, och hela 6 procent att de gör det varje dag. ■

Ljudbokstoppen

Efter att ha legat etta på Storytels ljudbokslista i fyra veckor halkade Camilla Läckbergs *Gökungen* ner på andra plats i mitten av oktober. Det var nämligen Viveca Stens *Botgöraren* som flest lyssnade på då. Tredjeplatsen knep Anders Roslund med sin bok *100 procent*. ■

”På vägs” serietecknare prisad

Svenska tecknares stipendium Prisa! går i år till serieskaparen Mats Källblad som ritar serien *På väg* i Transportarbetaren. Stipendiet är en meritutmärkelse som ska ges till en utövare som är över 40 år och har främjat Svenska tecknares områden under en längre tid. I juryns motivering står det bland annat att Källblad är en briljant tecknare, solidarisk kollega och kreativ kraft. ■

Mats Källblad. Foto: Privat

FOTO: ©WARNER BROS PICTURES

Huvudrollsinnehavaren Austin Butler.

Streama Elvis

Visste du att Elvis Presley jobbade som lastbilschaufför innan han slog igenom som rockstjärna? I Baz Luhrmanns extravaganta film *Elvis* får vi följa hur sångaren utnyttjades av sin sluge manager (spelad av Tom Hanks) genom hela karriären, från genombrottet – till slutet då han neddrogad satt fast i ett evighetskontrakt i Las Vegas. Filmen hade premiär på biograferna i somras, men nu kan den streamas på HBO Max. ■

NOVEMBERKRYSSET

												HAR MED HÖRSEL ATT GÖRA	STJÄRN-PLATS	ÄR INTE DÅLIG	KOMMA PÅ ANDRA TANKAR		ANDA-DES UT VIA NÄSAN	
										ROV-FÅGELN							LITEN	
										GRILLAR ÅL					BLI DAG ÄR EN FALSK SAK			
										MC-BAIN			TOYOTA-TYP MISS-VISANDE					
										STAD I BRA-SILIEN				HAR VA-RIT TÖS OÄND-LIGHET				
																REN-DERA GÅR ELEVER I		
										DET ÄR EN RÖRA		GROV ÅDER KALL VIT-LÖKSSÅS						STOR FLOD I AFRIKA
										GALT OCH GUMSE							SERIE-BEAGLE	
										SES MED YANG				CHILE-MYNT FÖRDEL				
MANT-LAR		SKREK	DRIVIT	GRUND OCH TRÅNG VIK	ÄR TILL-TALANDE	BYTER		ÄR LADDAD		MED IVAR			ÄMBAR RÄTT PLATS					
DEN SJUNGS PÅ OPE-RAN						FLAGAN KÄRN-ÄMNET									BASTA FULL-BLOD			
HELT SÄKERT										ELÄNDES ELÄNDE HYTT						HA SITT HEM FANA-TISKA		
					HÄST-RYGG BAD NU							MOPP GÅR IGEN						GÖRS AV BIN
VÄDRA		TT		TORDE INNEBÄR IBLAND TVÅNG				TILL-SÄTTA TV-SERIE						ATT ÖSA MED KVERU-LERAR				
PRO-BLEM							TJUGA LEDER TILL HÄNDER						KAN VÄL BO ILLA FANTAS-TER					
KRÄM			OMRÅDE GER NY RAD							DEN BÄR BÄR RÅR							ANSER VISSA VÄRDEN VIKTIGA	
					BRUSAR UPP PUTTA						SES PÅ FLYG-PLATS OAS							SMA-KAR LIME
REP-TILEN	SAKNAR MAN SAM-VÄLDE					HUVUD-DEL KAN FÅ TAG I									VAR FÖR-SÄKRAT KAJKAR			
BROTT-STÄL-LENA								REDER UT ULL ÄVJA								ETT PAR NJUTA		
SKA DET PÅ DET FJÄRDE?				FAR-MAR								FINA SMAKER						
BE-TJÄNAR							KRÄ-VER							HJÄRT-LÖST				©Bulls

Fyll i korsordet och skicka in det till **Transportarbetaren, Box 714, 101 33 Stockholm**. Märk kuvertet **"November-krysset"**. Senast den 8 november vill vi ha din lösning.

Vi delar ut fyra vinster. 1:a–2:a pris är en Transport-termos, 3:e–4:e pris är en termosmugg.

Namn: _____

Adress: _____

Postadress: _____

Lösningen på Oktoberkrysset.

Grattis!

Vinnarna av två trisslotter:
Ingemar Larsson, Alingsås
Carina Sjögren, Brålanda
Chrispin Olsson, Piteå.

Vinnarna av en trisslott:
Asta Lindeborgh, Strömsnäsbruk
Conny Nyström, Påryd
Kurt Tang, Smålandsstenar.

Månadens Quiz

Skicka in lösningen på quizet till info@transportarbetaren.se senast den 8 november, och skriv "November-quiz" i meddelanderaden. Glöm inte att skriva namn och adress. Två vinnare får varsin Transport-termosmugg i pris.

1 Vem har skrivit *Boken om Beck och Sjöwall Wahlöö och tiden som for?*

1. Johan Danielsson
X. Johan Erlandsson
2. Johanna Nilsson

2 Vad kallas en behovsanställd hamnarbetare i Göteborg?

1. Blixt
X. Sjåare
2. Baxare

3 Vilken domstol tolkar kollektivavtal?

1. Kammarrätten
X. Förvaltningsdomstolen
2. Arbetsdomstolen

4 Vad kallas skyddsfordon som används vid arbete på väg?

1. MMA-fordon
X. TMA-fordon
2. CRSH-fordon

5 Hur många medlemsförbund har LO?

1. 16
X. 17
2. 14

6 Vilket svenskt lastbilsföretag ägs av Volkswagen?

1. Scania
X. Volvo Lastvagnar
2. MAN

7 I vilken kommande tv-serie på SVT spelar Peter Viitanen en av huvudrollerna?

1. Försvunna människor
X. En natt som aldrig tar slut
2. Långt härifrån till Bryssel

Rätt svar på Oktober-quizet:

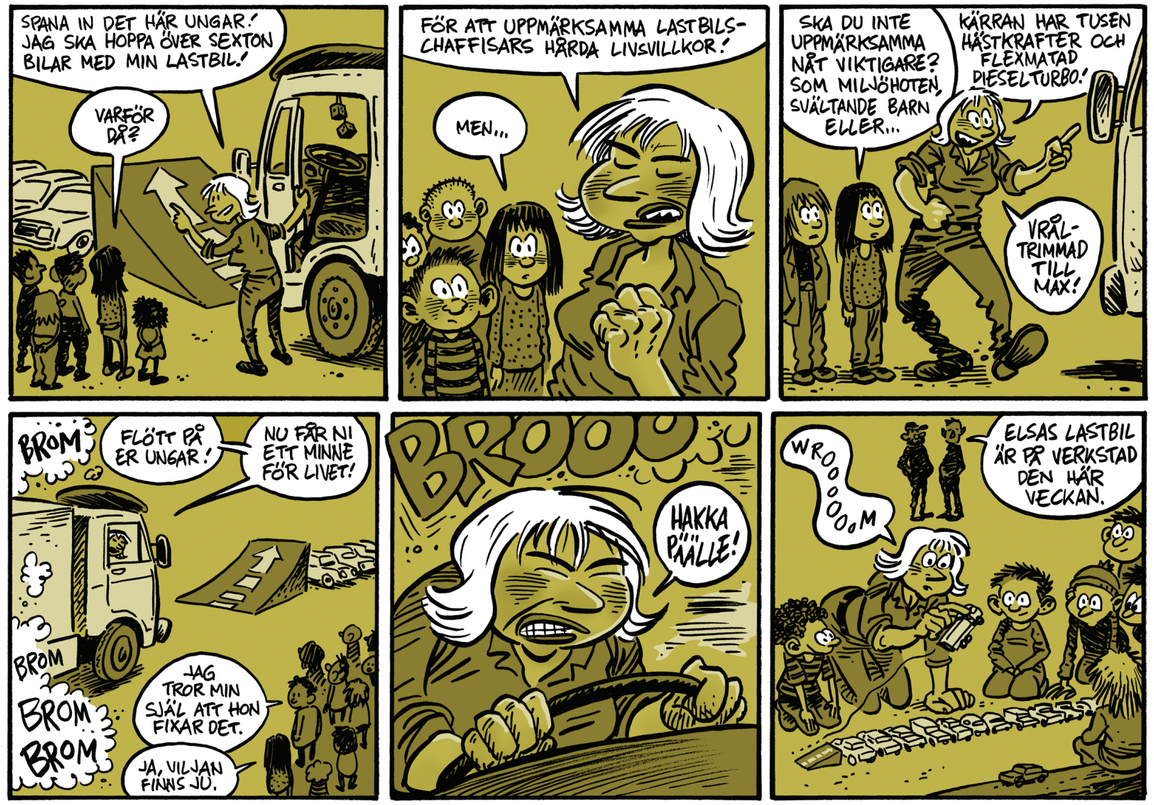
1: X (Stefan Ingves)
2: 1 (349)
3: X (Talmannen)
4: 1 (Inflation)
5: 2 (Charlie Christensen)
6: X (Migrationsverket)
7: 2 (John Carpenter)

Grattis!

Vi vann två trisslotter:
Linda Björnkleven, Bjuv
Sven-Åke Wiklund, Köping.

På väg

Originalserie för Transportarbetaren av **Mats Källblad**.

Till arbetsuppgifterna hör bland annat att stå i kassan, sälja korv, göra smörgåsar, fylla på fika och varor, städa och sköta biluthyrningen. "Det är det som gör jobbet så roligt, att det är så varierande", säger Fatima Nilsson.

Nu har Fatima tid att jobba fackligt

Fatima Nilsson har jobbat på bensinstation i närmare 25 år och hon har varit med i facket nästan lika länge. För tre år sedan började hon arbeta mer aktivt för att påverka arbetsvillkoren på stationen.

Text och foto **PERNILLA AHLSÉN**

INFÖR AVTALSRÖRELSEN var Fatima Nilsson med och bestämde vilka frågor facket ska lyfta, och blev dessutom nominerad till att vara med i de riktiga avtalsförhandlingarna.

– Det vore jättekul att vara med, men det är roligt bara att vara nominerad, säger hon, när Transportarbetaren träffar henne på jobbet på Circle K i Norrköping.

Fatima har arbetat här sedan 1998.

– Det roliga är kundkontakten. Jag är bra på att skapa relationer bortom de vanliga artighetsfraserna. Även om det är någon som jag inte har träffat tidigare, så kan de berätta jättemycket för mig om sig själva. Det är för att jag är genuint intresserad. Det gör jobbet mer meningsfullt att tänka att jag kan förgylla andras dag lite. Vem vet, det kanske är den enda kontakten de har med en annan människa, säger Fatima.

MEN DET ÄR klart att det finns delar av jobbet som kan bli bättre, tillägger hon. Fatima är deltidsanställd, men jobbar ofta mer. Hon tycker att det borde finnas en gräns för när all mertid ska övergå till en heltidstjänst.

– Jag skulle vilja ha en heltidstjänst, så att jag vet hur mycket jag ska jobba och kan planera mitt liv. Som det är nu är det svårt att säga nej till extrapass, för man vet ju inte när man får ett pass nästa gång, säger hon.

När representanter för Transport besökte stationen för tre år sedan passade Fatima på att föra fram sina åsikter, både om rätten till heltid och att de anställda borde ha skobidrag, eftersom arbetsgivaren kräver att de ska ha svarta skor på jobbet.

– Då tyckte de att jag skulle engagera mig i facket. Det är ju bättre att jobba inifrån om man vill vara med och påverka, säger Fatima.

TIDPUNKTEN PASSADE HENNE bra. Fatimas fyra barn hade blivit stora så nu hade hon tid att engagera sig.

Efter att ha gått ett par kurser blev hon skyddsombud på bensinstationen.

Fatima har en restaurangutbildning i grunden och har jobbat både i kallskänk och som köksansvarig på förskolor.

– Jag analyserar risker och ser till att de åtgärdas. Om det är någon kollega som ska ha ett samtal med chefen kan jag också vara med som stöd, säger hon.

I BÖRJAN AV oktober åkte Fatima till Stockholm för att vara med på Transports avtalsråd. Där träffade hon kollegor från hela landet för att komma överens om vilka frågor Transport ska driva i avtalsrörelsen. Skobidrag röstades fram som en av de frågorna.

– Det är roligt att vara engagerad i facket. Det är lätt att gå runt och klaga och tycka en massa saker. Men jag kan ju inte kräva att andra ska föra kampen åt mig. Om jag verkligen vill påverka något måste jag göra det själv, säger Fatima.

Vad gör du när du inte jobbar?

– Under sommarhalvåret går jag gärna i skogen och plockar blåbär och lingon medan jag lyssnar på poddar. Jag tycker att det är jättemysigt.

Vad gör du av bären?

– Lingonsylt och av blåbären gör jag antingen sylt, eller så fryser jag in dem så att jag kan ta fram dem och göra paj när jag känner för det. Och så ger jag bort en hel del. ■

FATIMA NILSSON

Ålder: 55 år.

Familj: Man och fyra barn, som är 30, 26, 21 och 17 år gamla. "Nu är det bara 17-åringen som bor hemma."

Bor: I Norrköping.

Gör: Arbetar på Circle K i Norrköping och är skyddsombud. Deltog i avtalsrådet inför avtalsförhandlingarna, och är nominerad till att vara med i förhandlingsdelegationen.

TRANSPORTARBETAREFÖRBUNDET
1897

Kort om Transport

Transportarbetaren är Svenska Transportarbetareförbundets (Transport) medlemstidning. Förbundet har omkring 54700 medlemmar och är ett av 14 LO-förbund.

Om du vill komma i kontakt med Transport, ring 010-480 30 00. Växelns öppettider är 8.00–17.00 måndag–torsdag och 8.00–16.40 fredagar. Utom dag före helgdag, då den stänger klockan 12.00.

Under maj är växeln öppen 8.00–17.00 måndag–torsdag och 8.00–15.00 fredagar.

Juni–augusti är öppettiderna 8.00–16.40 måndag–torsdag och 8.00–15.00 fredagar. Lunchstängt 11.30–12.30.

Transport har 25 avdelningar, spridda över landet. Avdelning 1 och 2 är rena stuveriavdelningar som organiserar hamnarbetare. Avdelning 46 är på samma sätt en rikstäckande avdelning för personal inom flyget.

Kort om a-kassan

Transports arbetslöshetskassa delar lokaler med förbundet i Stockholm. A-kassan når du på telefon 0771-403001, måndag–fredag 9.00–11.00.

Du hittar fler kontaktuppgifter och mer information om förbundet och a-kassan på **transport.se** och **transportsakassa.se**

Patrik Sundström, huvudskyddsombud och ordförande, och Örjan Jansson, kassör i klubben, vill se framåt. Men utan att tiga om de tidigare stora arbetsmiljöproblemen vid Södertälje hamn.

Månadens klubb

Lika villkor för alla en hjärtefråga

Strävan efter rättvisa och jämlikhet är grunden. För facket i Södertälje hamn har det varit flera tuffa år med svåra arbetsmiljöproblem. Stämningen har dock blivit bättre, enligt klubben – men mycket arbete återstår.

Text och foto **Lilly Hallberg**

– VI BRINNER FÖR jämställdhet. Kanske är det inte möjligt fullt ut, men så långt det går. Det handlar om att alla ska ha chans att jobba lika mycket, med samma villkor och inte beroende av chefens inställning till en, säger Patrik Sundström, ordförande för Transports klubb.

– Och sådant som möjligheter att gå utbildningar, säger Filip Sjölin, som också sitter i klubbstyrelsen, innan han måste avvika för att återgå till jobbet.

Det är snart slut på rasten för många av dem som sitter inne i lunchrummet på hamnkontoret. Flera är medlemmar i Transportklubben. Även Hamnarbetarförbundet, som också organiserar stuveriarbetare, har medlemmar här. ”Men de är svaga, dem behöver vi inte prata om”, tycker Patrik Sundström och klubben lyfter i stället det positiva i att Transport nyligen värvat flera nya medlemmar.

– Hög organiseringsgrad är självklart en styrka, och ett starkt fack är ju också en viktig anledning att gå med. Är man inte med kan man inte klaga. Eller klaga kan man ju, men inte räkna med att få hjälp, säger Patrik.

FÖR ETT PAR år sedan tvingades facket se hur det kommunala hamnbolaget vid behov ersatte de så kallade extringarna med personal från ett bemanningsbolag. Efter Södertälje har flera andra hamnar också gjort samma sak.

Transport sa nej, och hos fast anställda fanns också en rädsla att ersättas med bemanningsanställda.

Hamnbolaget motiverade sitt beslut med att få ned personalomsättningen, som enligt arbetsgivaren – men inte facket – var jämförelsevis hög i Södertälje.

INGEN IFRÅGASÄTTER ATT arbetsmiljön var problematisk. Bland annat gällde det hur riskbedömningar skulle göras. Stämningen blev allt sämre.

I oktober för tre år sedan varslades dåvarande klubbordförande och huvudskyddsombud, Patrick Hörstam, om avsked och stängdes ute från arbetsplatsen med omedelbar verkan.

Han anklagades bland annat för arbetsvägran, illojalitet och för att ha uppmanat arbetskamrater att inte skriva upp sig för övertidsarbete. Men själv tillbakavisade han alla anklagelser, och fick också stöd från många arbetskamrater som menar att han enbart agerat utifrån sin roll som skyddsombud och förtroendevald.

AVSKEDET RIVER fortfarande upp känslor.

– Sättet han fick gå på, hur de gjorde det… Vi var med i styrelsen och det blev väldigt upprört under förhandlingarna, säger Örjan Jansson, som arbetat i hamnen i 42 år.

Nuvarande ordförande, Patrik Sundström, betonar att det skett förändringar.

– Det är jättestor skillnad med den nya HR-ansvariga, som är mycket bättre, säger han.

– Men mycket är kvar att göra. Från klubbens sida har vi arbetat hårt för arbetsmiljön, och för att kunna lämna det här bakom oss.

DEN ENORMA bilparkeringen är åter full efter pandemiåren – Södertälje hamn står traditionellt sett för en tredjedel av nybilsimporten i landet.

– Nu är det också mycket husmoduler, och containertrafik, säger Patrik, och tillägger att alla som utför arbeten i hamnen borde värderas lika.

Jämlikhet. ■

TRANSPORTKLUBBEN SÖDERTÄLJE HAMN

Ingår i Avdelning 1 Hamn – Norrland/Mellansverige och har sektionsstatus.

Representerar omkring 20 medlemmar anställda av Södertälje hamn, ett helägt dotterbolag till kommunala Telge Energi.

På g ång i din avdelning

Material till nästa nummer lämnas senast den 8 november till christina.ahlund@transportarbetaren.se.

AVDELNING 3 GÖTEBORG

Representantskapet Härmed kallas representantskapets ledamöter till sammanträde.

➤ Tid: Klockan 18.00 den 12 december 2022.

➤ Plats: Quality Hotell 11, Maskingatan 11, Göteborg.

Vi börjar 17.30 med kaffe och smörgås. Sammanträdet startar 18.00 och beräknas pågå till 20.00.

På dagordningen står bland annat: Val till föreningar och företag samt rapport om avdelningens budget för 2023.

Sektionernas medlemsmöten Sektionerna håller medlemsmöten under november månad.

På dagordningen står bland annat nomineringar till sektionsuppdrag och till föreningar och företag, rapport från avtalsråden samt fortsatta diskussioner om den kommande avtalsrörelsen.

Samtliga sektioner håller sina möten på avdelningsexpeditionen, Fjärde Långgatan 48. Respektive sektions mötestider hittar du här:

➤ Åkerisektionen: 12 november, 11.00.

➤ Miljösektionen: 16 november, 17.00.

➤ Taxi- och bussektionen: 21 november, 18.30.

➤ Bevakningssektionen: 22 november, 18.30.

➤ Tidningsbudssektionen: 24 november, 18.00.

➤ Terminal- och bemanningssektionen: 23 november, 18.00.

➤ Petroleumsektionen: 30 november, 10.00.

Seniormöte Pensionärssektionen har möte tisdagen den 1 november kl 11.00 på avdelningskontoret, Fjärde Långgatan 48, våning 8. Vi samlas i studielokalen, och bjuder på fika. Välkomna!

AVDELNING 4 ÖSTERGÖTLAND

Studier för medlemmar Startpunkten är en introduktion till din fackförening. Syftet med utbildningen är att ge dig som medlem en grundläggande förståelse för fackföreningens roll på arbetsplatsen och i samhället – dina rättigheter och skyldigheter, försäkringar som ingår i medlemskapet, skyddsombudets roll och skyddsfrågas väg vid en arbetsmiljöfråga.

Kommande Startpunkter:

➤ Onsdagen den 30 november kl 9–16 på avdelningsexpeditionen i Linköping.

➤ Tisdagen den 13 december kl 9–16 på avdelningsexpeditionen i Linköping.

Du tar ledigt från ditt jobb för fackliga studier och får ett stipendium från avdelningen för dagen.

Vid frågor om utbildningar och anmälningar, ring Joakim Carlsson på tel 010-480 31 38 eller mejla joakim.carlsson@transport.se.

Nomінerings-/medlemsmöten

➤ Sektion 1: Tisdagen den 8 november kl 18.00 på Marieborgs folkhögskola, Mariebergsvägen 16 i Norrköping. Vi bjuder på kaffe och smörgås. Välkomna, hälsar styrelsen!

➤ Sektion 3: Tisdagen den 8 november kl 18.00 på avdelningsexpeditionen, Generalsgatan 4 i Linköping. Vi bjuder på fika, Välkomna!

➤ Sektion 5 och 6: Se hemsidan.

➤ Sektion 7 Västervik: Lördagen den 19 november kl 13.00 på BC lunchbar (bredvid OK/Q8), Allén 76 i Västervik. Vi bjuder på kaffe och macka. Välkomna!

AVDELNING 5 STOCKHOLM

Kallelser och andra viktiga saker kan du läsa om i vår egen tidning *Transportfemman* som kommer i brevlådan fyra gånger om året.

Vi är också aktiva på Facebook, www.facebook.com/TransportFacketAvd5, och vår hemsida avd.transport.se/avd-5/

”Kamrater tillsammans!”

AVDELNING 6 VÄRMLAND

Ny ombudsman Vi på avdelning 6 önskar en ny kollega välkommen: Örjan Wallon, som är vår nya ombudsman.

Studier Under hösten och vintern kommer vi att hålla avtalsutbildningar (genomgång av ditt avtal) och Startpunkter (information om facklig verksamhet och historia på ett lätt sätt).

Avtalsrörelsen Avdelningen fick ett antal personer med till 2023 års avtalsrörelse. Vi önskar dessa lycka till, hoppas ni får många bra förslag till nya avtalet.

Avdelningsordförande Mikael Persson önskar alla en skön höst!

Sälen.

Branäs.

VÅRA STUGOR

Det börjar bli dags att ansöka om plats i våra stugor för vintersäsongen 2022–2023. Se hemsidan, avd.transport.se/avd-6/ för information, eller ring oss på 010-480 30 06.

AVDELNING 7 SÖDERMANLAND

Medlemsmöten

➤ Onsdagen den 9 november: Nomineringsmedlemsmöte sektion 1 Nyköping.

➤ Måndagen den 21 november: Nomineringsmedlemsmöte sektion 5 Södertälje.

➤ Måndagen den 21 november: Medlemsmöte Väktarklubben Securitas Södertälje.

Anmälan på transport.7@transport.se eller 010-480 30 07.

För tid och plats samt övriga aktiviteter, se Transports hemsida/avdelning 7.

Kallelse skickas till berörda på mejl. Gå in på *Mina sidor* och kolla att vi har rätt mejladress till dig så du inte missar någon information.

AVDELNING 9 ÖREBRO

Nästa Startpunkt hålls onsdagen den 30 november, mellan kl 9.00 och 16.00, i avdelningens lokaler.

Nästa representantskapsmöte är lördagen den 3 december kl 10 på Restaurang Svalan.

Är du nyfiken på vad vi gör på ett ”repmöte”? Kontakta ordförande Emma Brodin, 010-480 32 21 eller emma.brodin@transport.se, så kan du få hänga med som besökare på nästa möte.

Rätt avgift? Är du långtidssjukskriven, arbetslös, föräldraledig eller pluggar?

Tänk då på att ändra din inkomst så att medlemsavgiften blir rätt.

Det gör du enklast på *Mina sidor* på transport.se.

Följ med till Ullared! Lördagen den 19 november kan du som är medlem följa med oss på en bussresa till Ullared.

Vill du ha en trevlig dag och hinna fixa alla julklappar så är detta den perfekta resan för dig.

Eftersom det finns ett begränsat antal platser så är det först till kvarn som gäller. Det är föranmälan och sista dag för detta är den 10 november.

Anmälan sker enbart till transport.9@transport.se. Skriv ditt namn, telefonnummer och antal personer.

Medlemmar åker gratis. Varje medlem får ta med sig max två personer som sällskap, och kostnaden för dessa är:

➤ Medföljande över 18 år: 200 kronor per person.

➤ Barn under 18 år: 100 kronor per barn.

Lördagen den 19 november kl 3.30 avgår bussen från Elementvägen 5 i Örebro (vid Transports avdelningskontor).

Hemresan från Ullared påbörjas kl 17.15. Det är viktigt att ni kommer i god tid innan avgång.

En frukostfralla ingår. Varmt välkomna, hoppas ni får en trevlig resa!

AVDELNING 11 NORDUPPLAND/GÄSTRIKLAND

Hej alla medlemmar!

Fråga oss:

➤ Vill du veta mer om vad du ska tänka på vid en anställning? Eller hur du kan vara med och påverka din arbetsmiljö? Du kanske funderar på ditt kollektivavtal? Då är du välkommen att höra av dig till oss på avdelningen.

➤ Vill du lära dig mer om fackets eller gå en utbildning? Ta gärna kontakt med vår studieorganisatör Jessica Axelson på 010-480 32 48.

➤ Har du frågor om arbetsmiljö eller försäkringar? Prata med vårt RSO Fredrik Ohrling, 010-480 32 45.

➤ Har du frågor om anställning eller kollektivavtalet? Prata med Niclas Sandström, 010-480 32 41, eller Magnus Dawest, 010-480 32 46.

Om du känner att du inte vill ringa, utan hellre kommer in och pratar med oss, så är du välkommen att hälsa på oss på avdelningen.

AVDELNING 12 MALMÖ

Hej kamrater!

Avtalsrörelsen har nu startat i en del av våra avtalsområden. Vill du vara med och påverka? Hör gärna av dig till oss på avdelningen med synpunkter, och vad du som medlem vill lyfta fram till förhandlingsbordet.

Välkomna på öppet hus på avdelningen den 28 oktober kl 11.00–14.00 och den 25 november kl 11.00–14.00. Passa på att titta förbi, ta en fika och prata om dina synpunkter på våra kommande avtal.

Håll dig uppdaterad på avdelningens hemsida och sociala medier.

Ordförande Henrik Holmgren

Sektionsmöten

➤ Tisdagen den 22 november kl 19.00 kallar **sektion 40 terminal** till medlemsmöte på avdelningens kontor, Kosterögatan 5 i Malmö.

På dagordningen bland annat frågor som sektionens medlemmar vill att vi tar med till avtalsförhandlingarna. Välkomna önskar ordförande Kevin Ho.

➤ *Viktigt möte! Avtalsrörelsen startar, gör din röst hörd!*

Måndagen den 14 november kl 17.30 håller **sektion 70 (olja, bensin & gummi)** samt **sektion 80 (tidnings- och reklambud)** gemensamt medlemsmöte i avdelningens lokaler, Kosterögatan 5 i Malmö.

På dagordningen bland annat rapport från förbundets avtalsråd, och diskussion om vilka förslag till förbättringar av våra kollektivavtal som vi ska skicka vidare till förbundets avtalsdelegationer. Avtalsdelegationerna ska därefter börja förhandla med arbetsgivarparten om nytt kollektivavtal.

Vi får besök av Sofie Nordén som kommer att informera om LO Mervärde, och om hur du kan få kostnadsfri rådgivning om pension och försäkringar.

Mötet är fysiskt, men det finns möjlighet att delta digitalt. Gå in på avdelning 12:s hemsida för mer information.

Styrelsen träffas 17.00. Vi kommer att bjuda på smörgåstårta. Välkomna önskar ordförande Maths Nilsson (0722-60 36 50)!

Intresserad av utbildning? Startpunktstillfället som är kvar under året är den 12 november kl 10.00–14.00.

Hör av dig till studieorganisatör Patrik Persson, 010-480 32 65 alternativt studier.12@transport.se, för att se vilka utbildningar som skulle passa just dig.

AVDELNING 14 HELSINGBORG

Sektionsmöten

➤ Sektion 1: Lördagen den 19 november kl 10.00, Transport avdelning 14, Florettgatan 12 i Helsingborg. På dagordningen: Nominering till fyllnadsval av ledamot och ersättare i valberedningen.

➤ Sektion 3: Lördagen den 19 november kl 10.00, Folkets hus, Södra Vägen 3–7 i Ängelholm.

➤ Sektion 4: Lördagen den 19 november kl 10.00, Transport avdelning 14, Florettgatan 12 i Helsingborg. På dagordningen: Nominering till fyllnadsval av ledamot och ersättare i valberedningen.

➤ Sektion 5: Torsdagen den 17 november kl 18.00, Transport avdelning 14, Florettgatan 12 i Helsingborg.

➤ Sektion 7: Lördagen den 12 november kl 10.00, ABF-lokalen, Järnvägsgatan 34 i Klippan. På dagordningen: Nominering till fyllnadsval av ersättare i valberedningen.

Representantskapsmöte: Torsdagen den 1 december. På dagordningen: Fyllnadsval till valberedningen av ledamot 1 och 3, ersättare ledamot 1, 3 och 5. Budget 2023. Fastställande av medlemsavgift. Arvoden och ersättningar 2023.

Försäkringsinfo Vill ni ha en försäkringsinformationstavla på er arbetsplats? Mejla transport.14@transport.se så återkommer vi.

Sociala medier Glöm inte följa avdelningen på sociala medier: Facebook, Instagram och vår podd! Podden hittar du på avdelningens hemsida!

AVDELNING 16 GOTLAND

Årets budgetmöte är bestämt till torsdagen den 1 december, med start kl 18. Jultallrik är målsättningen. Brev med inbjudan kommer cirka 15 dagar innan mötet, och några viktiga delar av dagordningen är:

➤ Beslut om avdelningens budget och avdelningsavgift för 2023

➤ Beslut om förändring av avdelningens arvoden till styrelsen för 2023 och framåt

➤ Fyllnadsval till styrelsen

➤ Gäst till mötet är inte klart när den här texten lämnades in

➤ Anmälan till mötet senast måndagen den 28 november

Varmt välkomna till årets sista medlemsmöte!

Arbetsplatsbesök Avdelningen har återupptagit arbetsplatsbesöken, och håller nu på för fullt. Målet är att öka antalet besök ute på arbetsplatserna resten av året, och träffa så många anställda som möjligt framöver.

Hemsidan Har legat lite i träda då förbundet bytte digital plattform för ett tag sedan. Så fort vi lärt oss hur den fungerar, kommer den åter vara uppdaterad om vad som händer på avdelningen.

Kontakt med avdelningen Ring 010-480 30 16 eller mejla transport.16@transport.se, thomas.gahnstrom@transport.se eller patrik.gardelin@transport.se.

AVDELNING 18 HÄLSINGLAND

Är du nyfiken och intresserad av att lära dig mer om Transport? Kontakta vår ordförande/studieorganisatör Mikael Humlin, 010-480 33 42 eller mikael.humlin@transport.se, för att boka in en Startpunkt.

Kontakta oss om...

...ditt kollektivavtal:
➤ Christina Mattisson, ombudsman: 010-480 33 40 / christina.mattisson@transport.se

➤ Magnus Dawest, ombudsman: 010-480 32 46 / magnus.dawest@transport.se

...arbetsmiljö eller försäkringar:
➤ Johnny Wiklund, regionalt skyddsombud: 010–480 33 41 / johnny.wiklund@transport.se

Från och med november 2022 kommer vi att finnas på olika orter i avdelningen för att vara våra medlemmar behjälpliga. Förutom i Söderhamn kommer vi att vara i Bollnäs, Edsbyn, Ljusdal och Hudiksvall.

Håll koll på vår hemsida och kalender, där skriver vi var och när vi är på dessa orter.

Kampdagar 2022
➤ I november i Bollnäs

➤ 16 november i Ljusdal

➤ I december i Hudiksvall

Följ oss på våra sociala medier
➤ *Transportpodden mellersta Norrland* hittar du på vår hemsida, Podbean och Spotify.

➤ Hemsidan: www.transport.se/avdelningar/halsingland/

➤ Facebook: facebook.com/transportavd18/

AVDELNING 20 NORRA SMÅLAND

Kallelse till representantskapsmöte den 20 november kl 10.00 på Ullinge Värdshus. Kaffe och fralla från 9.30. Vi bjuder på jullunch, så därför är sista anmälningsdag den 4 november.

På mötet kommer Joakim Guttman, som är central ombudsman, och berättar lite om arbetet kring avtalsrörelsen. Vi kommer även att ha fyllnadsval av revisorssuppleant.

Kallelsen kommer per post och där finns information om hur man anmäler sig till representantskapssammanträdet. Vill man delta som åhörare så anmäler man sig via transport.20@transport.se.

Du har väl inte glömt att fråga dina kollegor om de är med i facket? När du värvar en medlem så får du ett presentkort när den nya medlemmen har betalat in första avgiften. Inför den stundande avtalsrörelsen behöver vi bli fler. Ju fler vi är desto starkare är vi!

AVDELNING 25 HALMSTAD

Hej kamrater! Nu kommer andra rundan av Sektionsmöten där DU och dina kollegor kan vara med och påverka vad facket ska driva för frågor!

Kommande sektionsmöten:
➤ Varberg 15 november.

➤ Falkenberg 16 november.

➤ Ljungby 22 november.

➤ Halmstad 23 november.

➤ Gislaved 24 november.

Avtalsrörelsen är på gång, där våra kamrater förhandlar för bättre kollektivavtal. Var med på våra möten och påverka ditt fackförbund!

Vi önskar att DU vill bli mer aktiv som transportombud, skyddsombud eller något annat fackligt uppdrag på din arbetsplats. Vi behöver dig! Besök vår hemsida www.transport.se/avdelningar/halmstad för att läsa mer om fackliga uppdrag eller kontakta oss på avdelningen.

Kontrollera att dina uppgifter är korrekta och läs ditt kollektivavtal på *Mina sidor* som du finner på www.transport.se.

Glöm inte att boka din personliga ekonomiska rådgivning gratis, anmäl dig via vår hemsida.

Besök vår Facebooksida: Transportavd25!

Studier Som medlem i Transport har du möjlighet att delta i vår omfattande studieverksamhet. Det finns kurser för alla nivåer, både för dig som bara vill veta mer om facket och för dig som har fackliga uppdrag. Vissa är förlagda på avdelningen och andra på internat. Kontakta studieorganisatör Andreas Ehm, 010-480 33 94 eller studier.25@transport.se, om du är intresserad av en utbildning.

AVDELNING 28 I NORR

Nomineringar till avdelningen Vi söker fler förtroendevalda till vår organisation. Är du själv intresserad av ett fackligt uppdrag eller vet du någon kollega som är det?

Fram till nomineringsmötet i november finns möjlighet att nominera till fyllnadsval 2022 samt till årsmötet 2023. Läs mer på avdelningens hemsida.

Vill du att vi ska besöka din arbetsplats under hösten? Kontakta avdelningens ordförande på 010-480 34 35 eller sandra.jakobsson@transport.se.

LÄGENHETEN I HEMAVAN

Det finns fortfarande veckor tillgängliga för uthyrning under våren.

Information om regler och bokning finns på hemsidan, avd.transport.se/avd-28/.

Kom även ihåg att uppdatera dina kontaktuppgifter på transport.se, *Mina sidor* för att få aktuell information från avdelningen.

AVDELNING 51 SYDÖSTRA SVERIGE

Avtalsrörelse! Förbundet har startat avtalsrörelsen för 2023. Detta genom att samla avtalsråd inom varje avtal för att föra en dialog om vilka frågor som är viktigast. Kontakta gärna avdelningen på 010-480 30 51 eller transport.51@transport.se om du vill framföra något till dessa avtalsråd.

Nomineringsmöten På dessa möten så diskuteras och nomineras till olika sektionsuppdrag. Vill du veta mer så kontakta avdelningen.

➤ Sektion 1 Nordöstra Skåne, den 17 november kl 17.30 på lokalkontoret i Kristianstad.

➤ Sektion 2 Blekinge, den 20 november kl 10.00 i ABF:s lokal i Ronneby.

➤ Sektion 3 Kronoberg, den 20 november kl 10.00 i ABF:s lokal i Växjö.

➤ Sektion 4 Kalmar, den 13 november kl 14.00 på lokalkontoret i Kalmar.

Arbetsplatsbesök Vet du om att du som medlem har rätt enligt lag att vara med och påverka på din arbetsplats – och att gå en utbildning? Har du frågor eller funderingar? Ring 010-480 30 51 eller mejla transport.51@transport.se så tar ordförande Tommy Sahlberg kontakt för mer information och planering av ett besök på din arbetsplats.

Höstens planerade utbildningar *Startpunkten* – En facklig introduktionsutbildning där vi lär oss vad facklig kamp givit oss under åren, vad vi gör nu och vad vi vill göra i framtiden. Här fokuserar vi på frågor som berör dig och din arbetsplats, hur vi kan påverka och vilken roll man själv har som medlem.

Du anmäler dig (och kanske har du en kollega som funderar på att bli medlem och vill veta mer om facket) genom att kontakta avdelningen på 010-480 30 51 eller transport.51@transport.se. Kommande kursdatum är:

➤ 2 november i Oskarshamn kl 17.00–21.00.

➤ 9 november i Kalmar kl 17.00–21.00.

➤ 22 november i Hultsfred (tid meddelas på hemsidan).

Obs! Mer info hittar du på hemsidan, avd.transport.se/avd-51/.

Avtalspunkten – Vet du dina rättigheter och skyldigheter? En lokal ombudsman utbildar dig i det avtal som finns på din arbetsplats. Det gäller transportavtalet, tidningsbudsavtalet, gummiverkstadsavtalet, bevakningsavtalet och bemanningsavtalet – samt dig som arbetar inom något annat av Transports avtal. Vi bjuder på fika under utbildningarna.

Denna utbildning borde vara den mest självklara för dig som medlem att gå. Kursen är enbart för medlemmar.

Vi håller på att planera och försöker hålla kurserna så nära våra medlemmar som möjligt. Kontakta avdelningen om du är intresserad. Information kommer på vår hemsida, så fort vi planerat ett datum.

AVDELNING 55 BOHUSLÄN/DALSLAND

Ny uppställning på avdelningsexpeditionen! Från och med oktober månad så är det flera bekanta ansikten som har fått nya uppdrag:

➤ Ordförande: Daniel Hilmér, 010-480 36 26 / daniel.hilmer@transport.se.

➤ Ombudsman/kassör: Anders Dristig, 010-480 36 28 / anders.dristig@transport.se.

➤ Regionalt skyddsombud: Dan Johansson, 010-480 363 0 / dan.johansson@transport.se.

➤ Studieorganisatör: Alexander Hutter, 010-480 36 24 / alexander.hutter@transport.se.

Nu är det snart dags för medlemsmöte! Samtliga sektioner träffas gemensamt även denna gång. Vi träffas den 17 november kl 18 på Kuröd i Uddevalla. Mer information på hemsidan. På dagordningen:

➤ Nominering inför fyllnadsval i avdelningen (ledamöter till valberedningen, ersättare till avdelningsstyrelsen och även till LO).

➤ Nomineringar inför sektionernas årsmöten.

Vi bjuder på fika. Alla medlemmar är välkomna!

Nästa representantskapsmöte är den 3 december. Kallelse går ut till valda ledamöter, övriga intresserade anmäler sig till avdelningen. Mer information på hemsidan.

Avdelningen är öppen vardagar kl 8.00–16.40. Lunchstängt 11.30–12.30.

Växel: 010-480 30 55, transport.55@transport.se.

AVDELNING 88 DALARNA

Vill du veta mer om vad du ska tänka på vid en anställning? Du kanske har frågor angående ditt kollektivavtal, eller hur du kan vara med och påverka din arbetsmiljö?

Vill du gå en facklig utbildning, eller har du frågor angående försäkringar? Kontakta oss via mejl transport.avd88@transport.se eller ring direkt till avdelningen på tel 010-480 30 88.

Klubb Steingruber har däckbytardag den 4 november och bjuder på hamburgare.

Sektion 6 vill tacka alla som kom på fiske-/familjedagen. Nappade gjorde det och jättebra uppslutning var det, så vi kör nästa år igen!

VÅR LÄGENHET I SÄLEN

... finns ute på hemsidan, avd.transport.se/avd-88/, för uthyrning.

Där finns även bilder och en beskrivning på lägenheten, så planera in höstens och vinterns fritidsaktiviteter.

Det finns bra fiskevatten i norra Dalarna, möjlighet till fjällvandring och en fantastisk natur för vila och rekreation. Fler tips hittar du på salen.se.

Boka genom att ringa direkt till avdelning 88 och prata med Anna, 010-480 30 88.

HÄR FINNS VÅRA AVDELNINGAR

Det är arbetsplatsens ort som avgör vilken avdelning du tillhör. Med undantag för dig som är hamnarbetare eller jobbar inom flygbranschen – du tillhör i stället någon av våra hamnavdelningar (1 och 2) eller flygavdelningen (46).

Läs mer på förbundets hemsida, www.transport.se.

1 Norrland/Mellansverige, avdelning 1 (hamn).
2 Syd- och Västsverige, avdelning 2 (hamn).
3 Göteborg, avdelning 3.
4 Östergötland, avdelning 4.
5 Stockholm, avdelning 5.
6 Värmland, avdelning 6.
7 Södermanland, avdelning 7.
9 Örebro, avdelning 9.
11 Gästrikland/Norduppland, avdelning 11.
19 Malmö, avdelning 12.
14 Helsingborg, avdelning 14.
16 Gotland, avdelning 16.
17 Skövde-Borås, avdelning 17.
18 Hälsingland, avdelning 18.
19 Norra Mälardalen, avdelning 19.
20 Norra Småland, avdelning 20.
25 Halmstad, avdelning 25.
26 Norrbotten, avdelning 26.
28 Umeå, avdelning 28.
32 Mellersta Norrland, avdelning 32.
41 Uppland, avdelning 41.
46 Märsta, avdelning 46 (flyg).
51 Sydöstra Sverige, avdelning 51.
55 Bohuslän/Dalsland, avdelning 55
88 Dalarna, avdelning 88.

Det är inte bara årstiden som är mörk

Kamrater, nu är det dags att kavla upp ärmarna och ta den fackliga kampen.

När jag skriver det här är förbundet mitt emellan två stora sammandragningar med avtalsråden för våra största avtal.

Härom veckan hade vi några fantastiska dagar där vi började mejsla ut kraven inför avtalsrörelsen på bland annat transportavtalet och taxiavtalet.

Jag ser fram emot nästa omgång om ett par veckor när vi bland annat ska köra bevakningsavtalet och flygavtalet.

SOM VI VET går Sverige in i en lågkonjunktur, inte bara politiskt. Våra plånböcker blöder redan på grund av galopperande priser på allt från el till smör, så den här avtalsrörelsen ska göra skillnad för vanligt folk. Samtidigt ska man vara medveten om att löneökningar kan vara inflationsdrivande.

Kamrater, det kommer bli en svår och tuff avtalsrörelse där det kommer vara svårt att göra rätt. Men jag kommer göra allt jag kan för Transports medlemmar, era löner och era arbetsvillkor.

> En skattesänkarregering som har som mest framträdande idé att sätta upp kameror i förorterna kommer inte förbättra för vanligt folk.

I GÅR PRESENTERADES den nya regeringen. Jag är mycket oroad för de kommande åren. Jag kan väl bara notera att vi har en regering som tillträder i Sverige år 2022 och som har noll visioner om att bygga välfärd.

Kamrater, den här mandatperioden kommer det handla om att motverka regeringens nedmontering av välfärden och det är inte det vi behöver. Vi behöver mer och bättre av skola, vård, omsorg, bättre infrastruktur och kommunikationer.

En skattesänkarregering som har som mest framträdande idé att sätta upp kameror i förorterna kommer inte förbättra för vanligt folk. Det blir som vanligt direktörerna och företagen som kommer tjäna på en konservativ regering.

Jag noterar också att man tar bort miljödepartementet. Otroligt kortsiktigt i dessa tider. Den första markeringen, av utrikesministern, är att man ska ta bort fokuset på kvinnor och barn som lider i utrikespolitiken.

DET ÄR INTE bara årstiden som är mörk, kamrater. Men med den korta reflektionen över landets styrande hoppas jag att oppositionen med vår samarbetsorganisation LO som blåslampa verkligen tar matchen, för dig och för mig. Det är vad vanligt folk behöver. ■

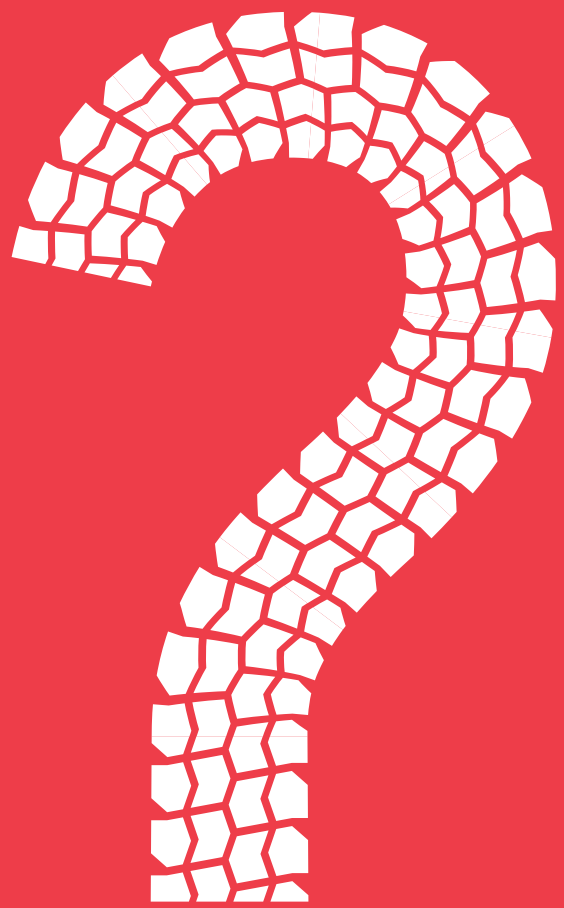

Tommy Wreeth
är Transports förbundsordförande.

TRANSPORTARBETAREFÖRBUNDET
1897

POSTTIDNING B
Transportarbetaren
Box 714, 101 33 Stockholm

DETTA ÄR EN ANNONS.

SCANNA MIG

Vem betalar för den fria frakten?

Det finns inte någon fri frakt – utan bara någon som får uselt betalt. Nästa gång du beställer en vara på nätet, tänk då på att alternativet fri frakt i många fall betyder usla löner för hen som packar och kör hem ditt paket. Det innebär också att miljön och klimatet lider ännu mera. Transport hjälper dig att välja schysstare leveranser. Scanna QR-koden så berättar vi mer.

STARKA TILLSAMMANS

TRANSPORTARBETAREFÖRBUNDET
1897